

ΜΟΔΑ & ΧΡΩΜΑ

3^ο Γενικό Λύκειο Κομοτηνής
Ομάδα εργασίας project 2014-2015 (Α΄ τετράμηνο)

α/α	Επώνυμο	Όνομα
1	ΑΪΒΑΤΖΙΔΟΥ	ΣΟΦΙΑ
2	ΒΑΝΙΔΟΥ	ΕΛΕΝΗ
3	ΚΑΓΚΕΛΗ	ΒΑΣΙΛΙΚΗ
4	ΛΕΟΝΤΙΔΗΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ
5	ΛΙΑΚΟΣ	ΑΓΓΕΛΟΣ
6	ΜΟΛΛΑ ΧΟΥΣΕΪΝ	ΜΕΡΒΕ
7	ΜΟΣΧΙΔΟΥ	ΒΑΣΙΛΙΚΗ
8	ΜΟΥΡΕΛΑΤΟΣ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
9	ΜΠΟΖΗΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ
10	ΜΠΟΖΗΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
11	ΝΤΩΝΕΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
12	ΠΕΤΡΙΔΟΥ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
13	ΠΙΠΛΙΔΟΥ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΔΑΝΑΗ
14	ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ	ΜΑΡΙΑ
15	ΣΓΟΥΡΟΥ	ΜΑΡΙΑ
16	ΣΚΑΡΛΑΤΙΔΟΥ	ΑΝΝΑ
17	ΤΟΥΦΕΞΙΔΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
18	ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ	ΓΕΩΡΓΙΑ

Υπεύθυνος καθηγητής
Αγγελάκης Παύλος Π.Ε. 08

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ

Με τον όρο ενδυμασία εννοούμε το σύνολο των «ενδυμάτων» που απαρτίζουν την εξωτερική εμφάνιση του ανθρώπου, ενώ ο όρος ένδυμα καλύπτει κάθε αντικείμενο κατασκευασμένο από οποιοδήποτε υλικό, κατεργασμένο ή όχι, αν ικανοποιεί τους λόγους για τους οποίους χρησιμοποιείται. Το ένδυμα ή η ένδυση περιλαμβάνει κάθε τροποποίηση του παρουσιαστικού ενός ατόμου από τα ρούχα και τα αξεσουάρ μέχρι το μακιγιάζ, το χτένισμα, τα κοσμήματα, τη στάση, τα εσώρουχα, τις βιάτες, ακόμη και την χειρουργική αλλαγή.

Ένδυμα είναι κάθε τι με το οποίο καλύπτεται το ανθρώπινο σώμα, ενώ ενδυμασία το σύνολο των ενδυμάτων. Γενικότερα, ο όρος ενδυμασία περιλαμβάνει όχι μόνο τα ρούχα, αλλά και τα συμπληρωματικά τους (αξεσουάρ), δηλαδή τα παπούτσια, τις τσάντες, τα καπέλα, τα γάντια και άλλα. Περιλαμβάνει επίσης και τα κοσμήματα, το μακιγιάζ, ακόμη και το χτένισμα.

Ενδυμασία είναι το σύνολο των διαφόρων αντικειμένων που φοράει ο άνθρωπος σε μια στιγμή του χρόνου με σκοπό την προστασία, την εξυπηρέτηση, την άνεση, την αξιοποίηση, και την αισθητική ομορφιά της ζωής του.

Η ενδυμασία παρουσιάζεται με ποικίλους τρόπους, λαμβάνει πολλές μορφές και άπειρες διαστάσεις και δέχεται τις μεγαλύτερες και πλέον αλλαγές. Αποτελεί αναπόσπαστο, στενά οικείο και απόλυτα αναγκαίο στοιχείο για τον άνθρωπο, προσφέροντάς του διαρκή ανανέωση, ασφάλεια και αυτοπεποίθηση. Μέσα από αυτή, ο άνθρωπος δημιουργεί προσωπικότητα και γίνεται ξεχωριστό και μοναδικό πλάσμα στον κόσμο που ζει και κινείται.

Η ενδυμασία αποτελεί σημείο ταυτότητας, αναγνώρισης και αναφοράς, έλξης και γοητείας, αποστροφής και εκφοβισμού, συμβολικό στοιχείο, σημειολογικό κώδικα, πομπό και δέκτη μηνυμάτων.

Το ένδυμα αποτελεί μια δυναμική μορφή πολιτισμού με ιστορική, κοινωνική, βιομηχανική, ψυχολογική, οικονομική διάσταση και είναι κομμάτι αυτογνωσίας του λαού που το δημιούργησε. Η συνάντηση παλαιότερων με νέες αισθητικές αξίες, μπορεί να οδηγήσει σε μετεξέλιξη παραδοσιακών μορφών τέχνης προς σύγχρονες. Η ιστορική εξέλιξη της ενδυμασίας υποδηλώνει την εξέχουσα θέση που κατέχει η ενδυμασία στη ζωή του ανθρώπου. Σε κάθε στάδιο της εξελικτικής πορείας της ενδυμασίας, συναντούμε διαφορετικές ενδυματολογικές τεχνικές και τάσεις που είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τις επικρατούσες ιστορικές, κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές

συνθήκες. Ακόμη, το ένδυμα σε αρκετές περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε προκειμένου να βοηθήσει το άτομο να επιτύχει τα αισθητικά ιδεώδη της εποχής του.

ΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Τα ρούχα ήταν, σχεδόν αποκλειστικά, χειροποίητα φτιαγμένα στο σπίτι και χρησιμοποιούνταν και ως κλινοσκεπάσματα ή στρωσίδια. Παρά την γενική αντίληψη ότι τα ρούχα ήταν όλα λευκά, στην πραγματικότητα, σύμφωνα με ίχνη χρωμάτων σε αγάλματα και από συμπεράσματα βάσει αγγείων, τα υφάσματα που φορούσαν οι αρχαίοι Έλληνες είχαν αρκετά έντονα χρώματα και τα ρούχα ήταν περίτεχνα διακοσμημένα. Άνδρες και γυναίκες φορούσαν ένα εσωτερικό ρούχο, είτε τον πέπλο είτε τον χιτώνα, και ένα εξωτερικό, το ιμάτιον. Ο πέπλος ήταν από πιο βαρύ ύφασμα, μάλλινος συνήθως ενώ ο χιτώνας ήταν ελαφρύτερος, από λινό ύφασμα. Εφάρμοζαν στο σώμα με την βοήθεια πόρπης ή/και ζώνης. Αν τραβούσε κανείς τον πεπλο προς τα πάνω κάτω από την ζώνη, το άνω μέρος φαινόταν σαν ξεχωριστή μπλούζα και αυτό λεγόταν κόλπος. Επίσης μπορούσε να φορεθεί ένα πχ Δωρικός χιτώνας πάνω από έναν Ιωνικό δημιουργώντας ένα δημοφιλές (μοδάτο) αποτέλεσμα για τις γυναίκες της εποχής. Ο χιτώνας των ανδρών ήταν συνήθως πιο κοντός, έφτανε το πολύ μέχρι το γόνατο. Το στροφίον, είδος εσωρούχου, και το επίβλημα (εσάρπα) μπορούσαν να φορεθούν και εξωτερικά.

Οι επίσης άνδρες φορούσαν ένα καπέλο, τον πέτασο, ενώ οι γυναίκες φορούσαν πιο συχνά ένα διάδημα (διά + δένω) το στεφάνι.

Έξω από την οικία τους φορούσαν σανδάλια από δέρμα, μπότες και άλλα υποδήματα, ενώ μέσα κυκλοφορούσαν περισσότερο ξυπόλυτοι αν και υπήρχε και υπόδημα που χρησίμευε όπως οι σημερινές παντόφλες.

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Η αρματωσιά κάθε πολεμιστή είναι έμβλημα κύρους, περηφάνιας, γοήτρου, αριστοκρατικής καταγωγής, κοινωνικής ιεραρχίας, εξουσίας και πλούτου και, στην περίπτωση του Αχιλλέα, σύμβολο θεϊκής εύνοιας. Όλες οι αρχαίες ελληνικές πανοπλίες θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως μοναδικά αντικείμενα υψηλής τέχνης από μπρούτζο και χαλκό.

Ταυτόχρονα παρείχαν τη μεγαλύτερη δυνατή προστασία στον πολεμιστή από κάθε είδους προσβολές (βέλη, σπαθιά, πολεμικούς πελέκεις κλπ.) χωρίς να του στερούν την ευελιξία και την κινητικότητα που θα χρειαζόταν στην μάχη.

Οι σύνθετοι θώρακες των επιφανέστερων πολιτών της Αθήνας ήταν επενδεδυμένοι με αλληλοεπικαλυπτόμενες ορειχάλκινες φολίδες ποικίλων μεγεθών ενώ οι παρυφές των διαφόρων τμημάτων διακοσμούνται με ζωηρόχρωμα μοτίβα. Τους φορούσαν πάνω από ελαφρύ λινόθώρακα με δερμάτινες πτέρυγες. Η κορινθιακή περικεφαλαία του αξιωματικού είναι δίχρωμη με το θόλο της να έχει αφεθεί στο χρώμα του ορείχαλκου και την προσωπίδα να έχει βαφτεί μαύρη για λόγους εντυπωσιασμού. Ο υπερυψωμένος λοφιοστάτης του κράνους προσδίδει μεγαλύτερο ανάστημα στον αξιωματικό, ενώ η μεταλλική οθόνη της ασπίδας του είναι διακοσμημένη με τη λευκή ταυροκεφαλή, ένα από τα αγαπημένα εμβλήματα των Αθηναίων. Το κορινθιακό κράνος εμφανίζεται για πρώτη φορά τον 7ο αι. π.Χ. και είναι γνωστό μέχρι σήμερα ως το κατεξοχήν αρχαίο ελληνικό πολεμικό κράνος. Γνώρισε μεγάλη διάδοση και πέρα από τα γεωγραφικά σύνορα της αρχαίας Ελλάδας.

Κνημίδες ονομάζονταν τα καλύμματα των κνημών, τα οποία προστάτευαν τις κνήμες από τα βλήματα και τα βέλη των αντιπάλων. Ο κλασικός Έλληνας πεζοναύτης του 5ου π.Χ. αιώνα έφερε μόνο τη στοιχειώδη αμυντική θωράκιση (ασπίδα και κράνος) ώστε να μπορεί να κολυμπήσει με ασφάλεια και χωρίς περιττό βάρος σε περίπτωση βύθισης του πλοίου στο οποίο επέβαινε. Το επιθετικό του όπλο ήταν η βαριά τιμητική μάχαιρα, χαρακτηριστικό όπλο των Μηδικών πολέμων. Φέρει λοφιοφόρο κράνος αττικού τύπου, ελαφρύ λινόθώρακα με δερμάτινες πτέρυγες, ψηλές ορειχάλκινες περικνημίδες και ασπίδα τύπου “όπλον”, στην οθόνη της οποίας έχει προσαρμοστεί μάλλινο παραπέτασμα για την προστασία των κάτω άκρων από τα εχθρικά βέλη. Τα επιθετικά του όπλα είναι το μακρύ νηκτικό δόρυ και το νηκτικό /θλαστικό ξίφος.

Ο αρχαίος Ελληνικός πολιτισμός είναι ιστορικά συνδεδεμένος με μια ηρωική εποχή της ανθρωπότητας. Οι αρχαίοι Έλληνες έδειξαν έντονη στρατιωτική δραστηριότητα όσο κανένας άλλος λαός της αρχαιότητας.

Στην Ιλιάδα, το πρότυπο του εξιδανικευμένου ηρωικού βίου αλλά και του ηρωικού θανάτου σημαδεύουν βαθιά κάθε πτυχή της κοινωνίας και των θεσμών της επηρεάζοντας τους Ομηρικούς ήρωες.

Η Ενδυμασία στην Αρχαία Ρώμη

Οι Ρωμαίοι είχαν ελαφρά ενδύματα. Το χαρακτηριστικό ρωμαϊκό ένδυμα η τήβεννος φοριόταν από άνδρες και γυναίκες όλων των τάξεων. Ήταν ένα μακρύ άσπρο ύφασμα. Σιγά-σιγά όμως εγκαταλείφθηκε διότι ήταν άβολο ρούχο και δεν τους προστάτευε από το κρύο κατά τη διάρκεια του χειμώνα.

Οι γυναίκες φορούσαν ένα χιτώνα που έφτανε μέχρι τα γόνατα και έμοιαζε με εκείνον της ελληνικής ενδυμασίας. Πάνω από αυτόν, φορούσαν έναν άλλο μακρύ χιτώνα που ονομαζόταν stola. Αυτός έφτανε μέχρι τα πόδια και συνοδευόταν από ένα μάλλινο μανδύα ο οποίος λεγόταν palla. Η τοποθέτηση του μανδύα ήταν περίπλοκη επειδή υπήρχαν πολλά στρώματα υφάσματος κι έπρεπε να τα χρησιμοποιήσουν για διαφορετικά είδη φορέματος. Τα palla τα τύλιγαν συνήθως γύρω από τους ώμους και τα χέρια ή κάλυπταν με αυτά το κεφάλι. Τέλος έδεναν έναν πέπλο στο δεξί ώμο που τον συγκρατούσαν αγκράφες.

Το είδος των ρούχων που φορούσε κάποιος στη Ρωμαϊκή κοινωνία είχε σχέση με την κοινωνική του θέση. Επειδή δεν υπήρχε μεγάλη ποσότητα ακριβού υλικού και επειδή ο χειμώνας ήταν βαρύς, ο χιτώνας κατασκευαζόταν κυρίως από μαλλί. Το χειμώνα λοιπόν πάνω από αυτόν, φορούσαν ένα βαρύ μάλλινο μανδύα, επειδή το ύφασμα του προηγούμενου ήταν λεπτό.

Τα ρούχα των εύπορων γυναικών της αρχαίας Ρωμαϊκής εποχής ήταν κατασκευασμένα από τέλεια και ακριβά υφάσματα, δηλαδή από μετάξι και μουσελίνα ενώ οι φτωχές γυναίκες που προέρχονταν από χαμηλότερες κοινωνικές τάξεις, φορούσαν έναν απλό χιτώνα με τρύπες ώστε να περνάνε το κεφάλι και τα χέρια τον οποίο συγκρατούσε μια ζώνη στη μέση τους. Για τους ζεστούς μήνες του καλοκαιριού οι χιτώνες

κατασκευάζονταν από λίγο ύφασμα λιναριού όμως εξ αιτίας της έλλειψής του, εκείνη την εποχή χρησιμοποιούνταν σπάνια.

Τα χρώματα των χιτώνων ήταν ζωηρά και φωτεινά επειδή στους Ρωμαίους άρεσαν τα έντονα και ποικίλα χρώματα. Οι βαφές που χρησιμοποιούσαν για να βάψουν τα υφάσματα προέρχονταν από μωβ οστρακοειδή. Τα χρώματα του stola ήταν συνήθως σκούρα δηλαδή γκρι, καφέ και άσπρο αλλά και πολύχρωμα τα οποία έβαφαν με φυτικές μπογιές. Τα κορίτσια φορούσαν έναν απλό χιτώνα με μια ζώνη στη μέση. Όταν έβγαιναν έξω φορούσαν πάνω από αυτόν έναν δεύτερο ο οποίος έφτανε μέχρι τα πόδια τους.

Bulla

Επίσης φορούσαν ένα ειδικό φυλαχτό από την ημέρα της γέννησής τους που ονομαζόταν bulla και πίστευαν ότι τους προστάτευε από κάθε κακό. Το κρεμούσαν γύρω από το λαιμό με μια αλυσίδα ή με λουρί ή κλωστή. Και αυτό μέχρι την ημέρα του γάμου τους, οπότε και το έβγαζαν και το άφηναν μαζί με τα άλλα πράγματα της παιδικής τους ηλικίας. από το λαιμό με μια αλυσίδα ή με λουρί ή κλωστή. Και αυτό μέχρι την ημέρα του γάμου τους, οπότε και το έβγαζαν και το άφηναν μαζί με τα άλλα πράγματα της παιδικής τους ηλικίας.

Νυφική ενδυμασία

Ο χιτώνας των γυναικών της αρχαίας Ρώμης μοιάζει με το σημερινό νυφικό φόρεμα. Για παράδειγμα η νύφη εκείνης της εποχής φορούσε ένα χιτώνα ο οποίος ήταν στενός και στολισμένος με κορδέλες και κοσμήματα. Έφτανε μέχρι τα πόδια και ζώνη που υπήρχε στη μέση της ονομαζόταν “η ζώνη του Ηρακλή” και συμβόλιζε την προστασία του έγγαμου βίου. Αυτό όσον αφορά στις φτωχές νύφες. Οι νύφες των ανώτερων κοινωνικών τάξεων φορούσαν πάνω από τον νυφικό χιτώνα έναν πορτοκαλί πέπλο που ήταν κεντημένος με πέρλες και πολύτιμους λίθους και από αυτό καταλάβαινε κάποιος την κοινωνική θέση των μελλονύμφων. Τον πέπλο τοποθετούσαν στην κορυφή του κεφαλιού μαζί με ένα στεφάνι φτιαγμένο από λουλούδια τα οποία μάζευε η νύφη πριν αρχίσει η τελετή του γάμου. Επίσης φορούσαν ένα δαχτυλίδι στο

τρίτο δάχτυλο το αριστερού χεριού του κοριτσιού που συμβόλιζε τη δέσμευση. Κατά την τελετή τη νύφη συνόδευε μια παράνυμφος.

Διάφορα αξεσουάρ

Οι ομπρέλες ηλίου και οι βεντάλιες που είχαν κατασκευαστεί από φτερά παγωνιού, ξύλο ή τεντωμένο λινάρι, ήταν τα αξεσουάρ που χρησιμοποιούσαν οι Ρωμαίες γυναίκες και τους έδιναν στυλ. Οι δούλες φορούσαν καπέλα ενώ οι ελεύθερες κάλυπταν το κεφάλι τους όταν έβγαιναν από το σπίτι.

Για τον καλλωπισμό του προσώπου χρησιμοποιούσαν πούδρα, άνθρακα ζαφορά. Η εξωτερική τους εμφάνιση συμπληρωνόταν από κοσμήματα όπως πολύτιμα περιδέραια διακοσμημένα κουμπιά και σκουλαρίκια.

Οι γυναίκες των ανώτερων κοινωνικών τάξεων χρησιμοποιούσαν χρυσαφένια και μπρούτζινα κοσμήματα τα οποία ήταν ακριβά. Επίσης για να καλλωπίζονται χρησιμοποιούσαν καθρέπτες όχι από γυαλί αλλά από λουστραρισμένο μέταλλο.

Είδη υπόδησης

Τα παπούτσια εξόδου των γυναικών ήταν φτιαγμένα από δέρμα στολισμένα με πέρλες και κοσμήματα για καλύτερη προστασία των ποδιών τους. Μερικά είχαν επάνω τους ακόμη και μαργαριτάρια. Μέσα στο σπίτι φορούσαν δερμάτινα πολύχρωμα σανδάλια.

Είδη κόμμωσης

Η κόμμωση των γυναικών κατά την Ρωμαϊκή εποχή έμοιαζε αρκετά με την σημερινή. Οι γυναίκες εκείνης της εποχής έβαφαν συχνά τα μαλλιά τους χρυσοκόκκινα. Χρησιμοποιούσαν ποστis για να φαίνονται τα μαλλιά τους μακρύτερα ή περισσότερο. Αυτά κατασκευάζονταν από τα μαλλιά των σκλάβων κοριτσιών. Ακόμη συγκρατούσαν τα μαλλιά τους με φουρκέτες οι οποίες ήταν διακοσμημένες ή τα έκαναν μπούκλες όπως και σήμερα. Επίσης χρησιμοποιούσαν φίλα από καθαρό χρυσάφι.

Οι Ρωμαίοι είχαν ελαφρά ενδύματα. Το χαρακτηριστικό ρωμαϊκό ένδυμα η τήβεννος φοριόταν από άνδρες και γυναίκες όλων των τάξεων. Ήταν ένα μακρύ άσπρο ύφασμα. Σιγά-σιγά όμως εγκαταλείφθηκε διότι ήταν άβολο ρούχο και δεν τους προστάτευε από το κρύο κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Οι γυναίκες φορούσαν ένα χιτώνα που έφτανε μέχρι τα γόνατα και έμοιαζε με εκείνον της ελληνικής ενδυμασίας. Πάνω από αυτόν, φορούσαν έναν άλλο μακρύ χιτώνα που ονομαζόταν stola. Αυτός έφτανε μέχρι τα πόδια και συνοδευόταν από ένα μάλλινο μανδύα ο οποίος λεγόταν palla. Η τοποθέτηση του μανδύα ήταν περίπλοκη επειδή υπήρχαν πολλά στρώματα υφάσματος κι έπρεπε να τα χρησιμοποιήσουν για διαφορετικά είδη φορέματος. Τα palla τα τύλιγαν συνήθως γύρω από τους ώμους και τα χέρια ή κάλυπταν με αυτά το κεφάλι. Τέλος έδεναν έναν πέπλο στο δεξί ώμο πουν τον συγκρατούσαν αγκράφες. Το είδος των ρούχων που φορούσε κάποιος στη Ρωμαϊκή κοινωνία είχε σχέση με την κοινωνική του θέση. Επειδή δεν υπήρχε μεγάλη ποσότητα ακριβού υλικού και επειδή ο χειμώνας ήταν βαρύς, ο χιτώνας κατασκευαζόταν κυρίως από μαλλί. Το χειμώνα λοιπόν πάνω από αυτόν, φορούσαν ένα βαρύ μάλλινο μανδύα, επειδή το ύφασμα του προηγούμενου ήταν λεπτό. Τα ρούχα των εύπορων γυναικών της αρχαίας Ρωμαϊκής εποχής ήταν κατασκευασμένα από τέλεια και ακριβά υφάσματα, δηλαδή από μετάξι και μουσελίνα ενώ οι φτωχές γυναίκες που προέρχονταν από χαμηλότερες κοινωνικές τάξεις, φορούσαν έναν απλό χιτώνα με τρύπες ώστε να περνάνε το κεφάλι και τα χέρια τον οποίο συγκρατούσε μια ζώνη στη μέση τους. Για τους ζεστούς μήνες του καλοκαιριού οι χιτώνες κατασκευάζονταν από λίγο ύφασμα λιναριού όμως εξ αιτίας της έλλειψής του, εκείνη την εποχή χρησιμοποιούνταν σπάνια.

Τα χρώματα των χιτώνων ήταν ζωηρά και φωτεινά επειδή στους Ρωμαίους άρεσαν τα έντονα και ποικίλα χρώματα. Οι βαφές που χρησιμοποιούσαν για να βάψουν τα υφάσματα προέρχονταν από μωβ οστρακοειδή. Τα χρώματα του stola ήταν συνήθως σκούρα δηλαδή γκρι, καφέ και άσπρο αλλά και πολύχρωμα τα οποία έβαφαν με φυτικές μπογιές. Τα κορίτσια φορούσαν έναν απλό χιτώνα με μια ζώνη στη

μέση. Όταν έβγαιναν έξω φορούσαν πάνω από αυτόν έναν δεύτερο ο οποίος έφτανε μέχρι τα πόδια τους.

Η Ενδυμασία στο Βυζάντιο

Για τον μέσο Βυζαντινό φαίνεται πως η ενδυμασία ήταν μόνο κάτι απαραίτητο για την επιβίωσή του. Η μεσαία και κατώτερη τάξη ενδιαφερόταν μόνο για το ρουχισμό που θα τους εξασφάλιζε άνεση και ταυτόχρονα προστασία από τα καιρικά φαινόμενα, γι' αυτό κι η ενδυμασία ήταν αντιπροσωπευτική της εργασίας για τα μεσαία και κατώτερα στρώματα της βυζαντινής κοινωνίας. Για παράδειγμα, λοιπόν ένας γεωργός ντυνόταν το καλοκαίρι πολύ ελαφριά, φορώντας μόνο την πουκαμίσσα του, για να αντιμετωπίσει τον καυτό ήλιο, ενώ ο ψαράς έπρεπε να βάλει πάνω από την πουκαμίσσα μια πιο χοντρή κάπα, για να ανταπεξέλθει στην υγρασία.

Αντίθετα, η βυζαντινή ελίτ που περιέβαλλε τον αυτοκράτορα, όπως κι ο ίδιος ο αυτοκράτορας, περιποιούνταν πολύ τον εαυτό τους. Φορούσαν πολυτελή ρούχα από ακριβά υφάσματα, όπως μετάξι από την Ανατολή, τα οποία είχαν δημιουργήσει ράπτες που δούλευαν αποκλειστικά για την αυτοκρατορική αυλή. Στολίζονταν μάλιστα και με βαρύτιμα κοσμήματα, των οποίων οι πολύτιμοι ή ημιπολύτιμοι λίθοι συχνά εισάγονταν από άλλα βασίλεια. Βέβαια λόγος γίνεται κυρίως για τους άνδρες που έκαναν τις πιο πολλές επαφές εκτός εστίας, ενώ η αμφίεση των γυναικών, αν και πολυτελής, προοριζόταν μόνο για τα μάτια των ανδρών τους. Όσο για τα αξεσουάρ, οι Βυζαντινοί τεχνίτες έφτιαχναν πουγκιά και γυναικείες τσάντες, καθώς και παπούτσια από προϊόντα ζωικής προέλευσης.

Τοιχογραφίες Βυζαντινών

Τα ρούχα που φορούσαν οι Βυζαντινοί τα έχουμε όλοι δει σε εικόνες και τοιχογραφίες αγίων στις εκκλησίες. Βέβαια, οι περισσότερες από τις σκηνές αυτές διηγούνται τη ζωή του Χριστού που έζησε πολύ πριν το

Βυζάντιο. Όμως, αφενός τις ζωγράφισαν άνθρωποι της Βυζαντινής εποχής (άρα είναι φυσικό να ζωγραφίζουν φορεσιές της εποχής τους) και αφετέρου στα πρώτα βυζαντινά χρόνια οι ενδυμασίες δεν διέφεραν πολύ από αυτές των Ρωμαίων. Βλέπουμε λοιπόν στις εικόνες τους άντρες με χιτώνες, σαν φουστάνια φαρδιά, με μια ζώνη σφιχτά δεμένη στη μέση τους, που φτάνει σε άλλους μέχρι τα γόνατα και σε άλλους μέχρι κάτω στον αστράγαλο. Το μήκος του χιτώνα εξαρτιόταν συχνά από την ασχολία του κάθε ανθρώπου. Έτσι, για παράδειγμα ο Αϊ Γιώργης που είναι πολεμιστής φοράει κοντό χιτώνα κάτω από τον μεταλλικό θώρακά του. Κοντό, μονόχρωμο χιτώνα, δεμένο με ένα σκοινί στη μέση, φοράνε και άλλες φιγούρες στις εικόνες· είναι απλοί άνθρωποι, αγρότες, που κάνουν διάφορες εργασίες και χρειάζονται άνετα ρούχα για να έχουν ελευθερία κινήσεων. Αντίθετα, οι περισσότεροι άγιοι φοράνε, μακρύ χιτώνα (ποδήρη, δηλαδή μέχρι κάτω στα άκρα των ποδιών), όπως φορούσαν οι Βυζαντινοί στις γιορτές ή όσοι ανήκαν σε ανώτερες κοινωνικές τάξεις ή οι κληρικοί.

Χιτώνες φοράνε και οι γυναίκες, αλλά πάντα μακριούς, με επίσης μακριά, φαρδιά μανίκια που καλύπτουν τελείως τα χέρια, μια και την εποχή εκείνη η γυναίκα έπρεπε να κρύβει το σώμα της, αλλιώς θα τη θεωρούσαν «ανήθικη».

Πάνω από τον χιτώνα φοράνε άλλα πρόσθετα κομμάτια ύφασμα που είτε πέφτουν ελεύθερα επάνω τους, όπως είναι ο μανδύας που στηρίζεται στους ώμους και στερεώνεται μπροστά με μια καρφίτσα (πόρπη), είτε είναι σαν μακρύ γιλέκο, είτε σαν παλτό. Οι γυναίκες ρίχνουν επάνω τους εσάρπες και μακριές μαντίλες που πάντα καλύπτουν και το κεφάλι τους. Πολύ λίγες γυναικείες μορφές είναι με γυμνό κεφάλι («ασκεπείς») και λυτά μαλλιά, όπως είναι η Μαρία η Μαγδαληνή.

Σε κάποιες ανδρικές μορφές μπορεί να δούμε κάτω από τον μανδύα να φοράνε μακριά εσώρουχα, μάλλινα ή βαμβακερά, τα οποία κάλυπταν τα πόδια από τη μέση μέχρι και κάτω από τους αστραγάλους, σαν τις παλιές σκελέες των παππούδων μας. Ειδικά στους αγρότες που ο

χιτώνας τους είναι κοντός, αυτά τα εσώρουχα ξεχωρίζουν από κάτω σαν τα δικά μας τα παντελόνια. Σε άλλους βλέπουμε ψηλές κάλτσες, ενώ οι στρατιωτικοί προστάτευαν τις κνήμες τους με περικνημίδες (επενδύτες). Όσοι είχαν το κεφάλι καλυμμένο (όχι πολύ συνηθισμένο αυτό), φορούσαν εφαρμοστά καπέλα, σαν σκουφιά.

Η κατασκευή των ρούχων εκείνη την εποχή ήταν εξαιρετικά δύσκολη και χρονοβόρα. Οι άνθρωποι τα φτιάχνανε τελείως μόνοι τους, ξεκινώντας από το πιο στοιχειώδες, την ίδια την κλωστή, που έπρεπε να την επεξεργαστούν (αν ήταν μπαμπάκι, μαλλί ή μετάξι), να την βάψουν με χρώματα που βρισκανε στη φύση, και να υφάνουν τα υφάσματα στον αργαλειό. Μετά τα έραβαν στο χέρι με μικρές βελονιές, μια και δεν υπήρχαν τότε μηχανές ραπτικής. Οι φτωχοί λοιπόν που έπρεπε να δουλέψουν σκληρά στα χωράφια ή αλλού δεν είχαν πολύ χρόνο για πολυτέλειες. Έτσι, ύφαιναν –οι γυναίκες πάντα– απλά υφάσματα, χωρίς διακοσμητικά σχέδια, με υλικά που ήταν εύκολο να βρεθούν και δεν κόστιζαν ακριβά. Όμως, οι πλουσιότεροι, αυτοί που είχαν την οικονομική ευχέρεια, φτιάχνανε φορεσιές πιο πλουμιστές, με περίτεχνα διακοσμητικά σχέδια είτε μέσα στην ύφανση είτε τα κεντούσαν μετά με χρυσή και ασημένια κλωστή. Προφανώς δεν έφτιαχναν οι ίδιοι τα ρούχα τους· είχαν εξειδικευμένους τεχνίτες που έκαναν αποκλειστικά αυτή τη δουλειά.

Βέβαια, ο Αυτοκράτορας, τα μέλη της οικογένειάς του και όλοι όσοι ήτανε μαζί του στο παλάτι (οι αυλικοί, δηλαδή αυτοί που ζούσαν στην «αυλή» του), διέθεταν τις πιο εντυπωσιακές ενδυμασίες. Μάλιστα, η χρήση μιας βαφής με βαθύ κόκκινο (ή κάπως βιολετί) χρώμα που ονομάζεται πορφυρά, και την έβγαζαν από ένα είδος κοχυλιού, πολύ σπάνιου, ήταν προνόμιο μόνο του βασιλιά. Η λέξη Πορφυρογέννητος χρησιμοποιούνταν για να δείξουν ότι κάποιος είναι απόγονος βασιλιάδων και μάλιστα λένε ότι όταν η αυτοκράτειρα ετοιμαζόταν να γεννήσει μεταφερόταν σε ένα ειδικό δωμάτιο του παλατιού που το ονόμαζαν Πορφύρα. Για τον λόγο αυτό, έναν αυτοκράτορα, τον Κωνσταντίνο τον Ζ' (Ζ' όπως λέμε νούμερο επτά, μετρώντας στα αρχαία ελληνικά: α'=1, β'=2, γ'=3, δ'=4, ε'=5, στ'=6, ζ'=7) τον έλεγαν και

Πορφυρογέννητο.

Γενικά, όσο πιο μεγάλη κοινωνική θέση και χρήματα είχε κάποιος, τόσο πιο ωραίες φορεσιές διέθετε, με αποτέλεσμα η ενδυμασία στο Βυζάντιο να είναι διακριτικό σήμα της καταγωγής, του αξιώματος, της κοινωνικής τάξης, του επαγγέλματος και της ασχολίας του κάθε ανθρώπου.

Τα χρώματα των ρούχων των Βυζαντινών ήταν ζωηρά, γαιώδη, μια και προέρχονταν από φυσικά υλικά, όπως: καφέ, ώχρα (κιτρινωπό – μουσταρδί), πράσινο, σταχτί. Το λευκό συμβόλιζε την αγνότητα, αλλά και τη σεμνότητα, συμβολισμός που έχει διατηρηθεί ως τις μέρες μας με το λευκό που φοράνε οι νύφες. Αντίθετα, το μαύρο ήταν χρώμα της στενοχώριας· το φορούσαν οι γυναίκες και οι άντρες όταν είχαν χάσει δικό τους αγαπημένο άνθρωπο, καθώς και οι κληρικοί και όσοι είχαν επιλέξει τον μοναχικό βίο (καλόγριες, καλόγεροι) επειδή πενθούσαν για τις αμαρτίες του κόσμου, αλλά και επειδή είχαν αφιερωθεί στον Θεό και είχαν απαρνηθεί τις χαρές των κοσμικών (αυτών που ζούσαν μέσα στον κόσμο, σε αντίθεση με αυτούς που είχαν αποτραβηχτεί).

Ο τρόπος που ντύνονταν οι Βυζαντινοί έμεινε ίδιος στο μεγαλύτερο τμήμα της Βυζαντινής περιόδου· υπήρχε ένας συντηρητισμός στο ντύσιμο τους –και όχι μόνο!–, τα σχέδια, το είδος, και ο τρόπος ραφής δεν άλλαζαν εύκολα. Χρειάστηκε να περάσουν αρκετοί αιώνες, και μόνο στην τελευταία περίοδο του Βυζαντίου (Υστεροβυζαντινή περίοδο) άρχισαν νέες τάσεις από τη Δύση να υιοθετούνται από τους Βυζαντινούς, όπως καπέλα, ανδρικά σακάκια και πιο εφαρμοστές φορεσιές.

Η ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΤΟΝ 16Ο ΑΙΩΝΑ

Γύρω στα 1490 είναι ένα χρονικό σημείο όπου οι ιστορικοί της ενδυμασίας συμφωνούν ότι ένα νέο φόρεμα ξεκίνησε για την Αναγέννηση. Το πνεύμα της Αναγέννησης επηρέασε όχι μόνο την ζωγραφική, αλλά και την μόδα. Αυτή ήταν η περίοδος, κατά την διάρκεια

της οποίας θα μπορούσε να λεχθεί ότι άρχισε να διακρίνεται σε όλους τους τομείς της ενδυμασίας μια δόση υπερβολής. Αυτό συνέβη γιατί οι

έμποροι και οι αστοί είχαν αρχίσει να αποκτούν ολοένα και περισσότερα

χρήματα. Η επίδειξη και ο ανταγωνισμός στα ακριβά υφάσματα, τα γουναρικά και τα κοσμήματα ήταν ένδειξη επιτυχίας, αλλά συχνά οδηγούσε σε απίστευτες υπερβολές. Για παράδειγμα, οι βορειότερες ευρωπαϊκές χώρες άρχισαν να στρεβλώνουν το φυσικό σχήμα με παραγεμισμένο μανίκι, ντούπλετ (είδος ανδρικού κουμπωμένου σακακιού που φοριόταν από το Μεσαίωνα μέχρι τα μέσα 17ο αιώνα στην

Δυτική Ευρώπη, και πρόκειται για μια απλή και ραμμένη καπιτονέ επένδυση που φοριόταν για την προστασία του θώρακα από μώλωπες και

φθορές) και μακριές κάλτσες. Οι πλούσιοι άνδρες φορούσαν μανδύες με

φαρδύς ώμους και επίπεδα καπέλα. Διαφορετικές χώρες προσέλαβαν το

καινούριο στυλ με διαφορετικό τρόπο. Η Ιταλία δεν προχώρησε όσο ο Βορράς, ενώ η Αγγλία και η Γαλλία ακολούθησαν το παράδειγμα της Ιταλίας παρόλο που αυτές έμειναν προσκολλημένες περισσότερο στο μεσαιωνικό στυλ. Οι Γερμανοί έφτασαν σε μεγαλύτερες και πιο ακραίες 'βελτιώσεις' της φυσικής σιλουέτας. Βάζουν μεγάλα φουσκώματα στο κεφάλι, στους ώμους, στους μηρούς, μικρά φουσκώματα πάνω το στήθος, την πλάτη, τα χέρια, τα πόδια και τα κάτω

άκρα. Βάζουν φτερά σε πολλά αξεσουάρ, όπως στα καπέλα με ευρύ γείσο (προεξοχή πηλικίου ή κασκέτου που σκιάζει το μέτωπο και προστατεύει τα μάτια από τον ήλιο) μέχρι και τα γόνατα.

Στο δεύτερο μισό του 16ου αιώνα, οι περισσότερες χώρες ακολούθησαν τη μόδα της Ισπανίας, που είχε πλουτίσει εκείνη την περίοδο από τα ορυχεία ασημιού και είχε γίνει η μεγαλύτερη δύναμη της Ευρώπης. Σύμφωνα με επιταγές τις ισπανικής μόδας, λοιπόν, οι άνδρες φορούσαν φουφούλες (α. Το πίσω και κάτω μέρος της νησιώτικης βράκας που έχει σούρα και είναι φουσκωτό. β. φαρδύ και σουρωτό παντελονάκι, κυρίως για παιδιά και για γυναίκες που συγκρατείται συνήθως με τιράντες) και ζακέτες με ψηλή λαιμόκοψη. Αργότερα, στην λαιμόκοψη προστέθηκε ένα εντυπωσιακό κολάρο που φορέθηκε και από τα δύο φύλα. Η ενδυμασία αυτής της εποχής είναι συνυφασμένη με όλους τους τύπους της δημιουργικής έκφρασης και προχωράει πέρα από τα όρια, σε νέες ανακαλύψεις.

Κοινά ενδυματολογικά χαρακτηριστικά που συναντάμε σε όλες τις

χώρες συνοψίζονται στα εξής: πλούσια, βαριά υλικά, σε μεγάλες ποσότητες, μεγάλα μανίκια, εφαρμοστά ενδύματα και καλυμμένα κεφάλια σε άνδρες και γυναίκες.

Χαρακτηριστικό ενδυματολογικό γνώρισμα αυτής της εποχής είναι ο κορσές (ελαστικό, γυναικείο κυρίως, εσώρουχο, που περιβάλλει το κάτω

μέρος του κορμιού, από την μέση έως τους γλουτούς). Οι γυναίκες, επιπλέον, προκειμένου να τονίσουν την μέση τους, φορούσαν στενά κορσάζ (το τμήμα του γυναικείου ρούχου που καλύπτει το πάνω μέρος από τους ώμους μέχρι την μέση- το μπούστο-) και κορσέδες με ενίσχυση

από ξύλο ή μέταλλο. Κάτω από τα φορέματά τους φορούσαν ένα κρινολίνο με ενσωματωμένους ξύλινους δακτυλίους που χάριζαν στο ένδυμα σχήμα καμπάνας.

Οι άνδρες συνήθιζαν να πιάνουν τα μαλλιά τους κότσο, αλλά όσο αφορά το μήκος, ήταν προσωπικό γούστο του καθενός. Θα μπορούσαν να είναι ίσια ή κατσαρά ανάλογα με την φύση της αμφίεσης. Κατά την διάρκεια του 16ου αιώνα, οι προχωρημένοι άνθρωποι είχαν τα

μαλλιά τους πιο κοντά σχεδόν, όπως και στη σύγχρονη εποχή. Οι άνδρες φορούσαν παραλλαγές του κασκέτου με γείσο και ήταν συχνά όλο γυρισμένο ή γυρισμένο από την μία πλευρά.

Οι γυναίκες άλλοτε συνήθιζαν να φτιάχνουν τα μαλλιά τους με περίτεχνη δομή, όπως οι Γερμανίδες ή να τα καλύπτουν απλώς με ένα μαντίλι. Είχαν τα μαλλιά τους καλυμμένα με κάποιο είδος φακιόλι (γυναικείο μαντίλι που δένεται στο κεφάλι για να το προστατεύει, κυρίως

κατά την εκτέλεση οικιακών εργασιών). Οι χωρικές φορούσαν το πανωφόρι της προηγούμενης περιόδου και μαντίλι ή κολάρα γύρω από τον λαιμό τους. Αυτές έμοιαζαν σαν αυτό που ονομάζουμε φόρεμα των 'πουριτανών' (άτομο που χαρακτηρίζεται, συχνά υποκριτικά, από άκρως αυστηρές και συντηρητικές αντιλήψεις για την ηθική και ιδίως σε ό,τι αφορά την ερωτική και σεξουαλική συμπεριφορά).

Τα χρώματα αυτής της περιόδου είναι έντονα και συχνά σκοτεινά. Το μαύρο βελούδο ήταν το βασικό υλικό της περιόδου, ιδιαίτερα στα φακιόλια. Τα λευκά λινά υφάσματα u942 ήταν άλλο ένα διακριτικό σημείο των χρωμάτων του χρυσού και του βυσσινί για κολάρα και φραμπαλάδες (λουρίδα από ύφασμα με λεπτές πτυχές ή με σουάρα, που στολίζει τον ποδόγυρο σε γυναικεία ρούχα ή τις άκρες των μαξιλαριών,

σεντονιών κ.λπ.).

Η ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΤΟΝ 17Ο ΑΙΩΝΑ

Το ανδρικό κουστούμι εξελίσσεται κατά τρόπο μοναδικό γύρω στο 1660: τα διάφορα κομμάτια μικραίνουν, προβάλλεται το πουκάμισο και ένα πλήθος από μετάξινες ταινίες ενώνεται σε μπουκλωτές τούφες.

Εμφανίζονται υποδήματα στολισμένα με κορδέλες και κουμπιά. Το σακάκι φτάνει ως την ζώνη, και τα μανίκια του, κοντά μέχρι τον αγκώνα, αφήνουν να φανούν τα φαρδιά μανίκια του πουκαμίσου. Το γυναικείο εσώρουχο είναι

ανοιχτή χαμηλά και πολύ φαρδιά, έτσι που να μοιάζει με μικρή φούστα.

Οι δαντέλες και οι φιόγκοι βρίσκονται στο αποκορύφωμά τους. Η κυκλική 'κάπα' (α. αδιάβροχο, χοντρό πανωφόρι με μαλλί κασίικας και σπανιότερα προβάτου που καλύπτει ολόκληρο το σώμα και το φορούν

οι

βοσκοί, β. γυναικείο πανωφόρι που μοιάζει στο σχέδιο με κάπα βοσκού)

αντικαθίσταται από ένα μακρύ ρούχο, ένα είδος 'καζάκας' (μπλούζα φαρδιά, μακριά, ριχτή και κλειστή στο λαιμό) με μακριά και πλατιά μανίκια. Η περούκα είναι ένα καινούριο στοιχείο στο ανδρικό ντύσιμο. Από την άλλη, το γυναικείο κουστούμι εξακολουθεί να αποτελείται από ένα κορσάζ, στο οποίο συρράπτεται φούστα με ουρά, ανοιχτή μπροστά.

Οι πτυχές της φούστας συγκεντρώνονται πίσω, πάνω από ένα υποστήριγμα, το πρώτο 'τουρνούρι' στην ιστορία της αμφίεσης.

Μόδα του 1960

Σε αυτή την δεκαετία, η μόδα ανανεώνεται και γίνεται πιο εκκεντρική. Το μίνι είναι το σύμβολο της δεκαετίας. Μίνι φορέματα και φούστες φοριούνται με υπερβολικούς ρυθμούς. Ζιβάγκο, μικρά και εφαρμοστά πουλόβερ, στενά και κάπρι παντελόνια, καυτά σορτάκια και jure-culottes, βελούδινα σακάκια, παλτό ως το γόνατο και ταγιέρ τύπου Jackie Kennedy τα βλέπουμε, επίσης, πολύ συχνά σε αυτήν την δεκαετία. Τα πιο συνηθισμένα αξεσουάρ είναι τα χρωματιστά καλσόν ή οι κάλτσες ως το γόνατο, τα τεράστια γυαλιά ηλίου, τα μαντήλια, οι μπερέδες και τα κασκέτα, ενώ αγαπητά είναι και τα πλαστικά κοσμήματα. Τα παπούτσια που φοριούνται αυτήν την εποχή είναι οι μπαλαρίνες χωρίς τακούνι, οι πλαστικές μπότες

ως το γόνατο, αλλά και τα σανδάλια. Το μακιγιάζ είναι πολύ έντονο με τεράστιες έντονες βλεφαρίδες και μάσκαρα, ενώ υπάρχουν πολλά χρώματα στις σκιές. Τα χείλη είναι σε απαλές αποχρώσεις, όπως ροδακινί ή ροζ-περλέ. Τα μαλλιά είναι, είτε πολύ κοντά, είτε πολύ μακριά. Ο όγκος και η συμμετρία κυριαρχεί στον τομέα των μαλλιών αυτήν την εποχή.

Εμφανίζονται νέοι σχεδιαστές που θέλουν να κάνουν τη δική τους επανάσταση. Η ροκ μουσική, τα ναρκωτικά και η σεξουαλική απελευθέρωση κάνει τη μόδα εκκεντρική. Η Mary Quant αλλά και ο André Courrèges κοντράρονται για την ανακάλυψη του μίνι. Το μίνι πάντως είναι γεγονός και αποτελεί σύμβολο της δεκαετίας. Ο Yves Saint Laurent λανσάρει το look Mondrian εμπνευσμένος από τους γεωμετρικούς πίνακες του Ολλανδού ζωγράφου. Ο Courrèges κάνει πραγματική επανάσταση με τα διαστημικά του σύνολα από πλαστικό, πιστά στον ενθουσιασμό της εποχής με τις κοσμοναυτικές αποστολές στη σελήνη. Ο Paco Rabanne παρουσιάζει ρούχα από μέταλλο, ανοίγοντας νέους δρόμους στην κατασκευή των ρούχων. Τα μικροσκοπικά μπικίνι λατρεύονται τόσο από άντρες όσο και από γυναίκες. Μοντέλα όπως η Twiggy και η Βερούσκα αποτελούν πρότυπα ομορφιάς. Στην Ελλάδα ο Γιάννης Βούρος, ο δημιουργός των μοναδικών τουαλετών του ελληνικού κινηματογράφου ανοίγει το πρώτο του ατελιέ, ενώ ο Γιάννης Τσεκλένης με τα ψυχεδελικά του prints κάνει επιτυχία και εκτός των ελληνικών συνόρων. Η Ελίζαμπεθ από την Ολλανδία και η Βανέσσα είναι η ελληνική απάντηση στα μοντέλα του εξωτερικού, αφού μονοπωλούν τις πασαρέλες και τα showrooms. Ήδη αρχίζει να δημιουργείται ένα θετικό κλίμα στην ελληνική μόδα, οι σχεδιαστές γίνονται πιο οικείοι στο ελληνικό κοινό και βάζουν τα θεμέλια για την άνθηση που πρόκειται να ακολουθήσει.

LOOKS

Μίνι φορέματα, μίνι φούστες, ζιβάγκο, μικρά εφαρμοστά πουλόβερ. Στενά παντελόνια, κάπρι παντελόνια, καυτά σορτς, jupe-culottes. Ταγιέρ τύπου Jackie Kennedy, βελούδινα σακάκια και παλτό μέχρι το γόνατο.

ΣΧΕΔΙΑΣΤΕΣ

MARY QUANT, YVES SAINT LAURENT, PACO RABANNE, EMANUEL UNGARO, KARL LAGERFELD, MARC BOHAN, GUY LAROCHE, SONIA

RYKIEL, ANDRE COURREGES, ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΕΚΛΕΝΗΣ, ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΪΛΗΣ,
ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΑΛΑΤΗΣ, ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΟΠΑΝΕΛΗΣ, ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΟΥΡΟΣ

Μόδα του 1980

Η δεκαετία αυτή αναφέρεται και ως «η δεκαετία της υπερβολής». Οι ώμοι φαρδαινούν, οι βάτες κυριαρχούν και η σειρά «Δυναστεία» κάνει την Alexis Colby πρότυπο μόδας. Η γυμναστική γίνεται μόδα και το αθλητικό look βγαίνει και εκτός γυμναστηρίου. Το τζιν αποκτά υπογραφή και τα logos κυριαρχούν παντού.

Είναι η εποχή των super - models και του καταναλωτισμού.

Η γυναίκα κυνηγάει την καριέρα και γίνεται οικονομικά ανεξάρτητη. Ο Lacroix φέρνει το μπαρόκ, ο Alaïa με τα πλεκτά του αγκαλιάζει το γυναικείο σώμα τονίζοντας τα κατάλληλα σημεία του, η Donna Karan χρησιμοποιεί το στρετς στα καλσόν και στα πουκάμισα body διευκολύνοντας την εργαζόμενη γυναίκα, ενώ οι Manolo Blahnik και Christian Louboutin καθιερώνονται στο χώρο του υποδήματος.

Στην Ελλάδα υπάρχει έκρηξη στα περιοδικά μόδας, με το ΚΛΙΚ, DIVA αλλά και το πρώτο αντρικό περιοδικό το ΜΕΝ. Η Λάουρα Ντε Νίγκρις αναλαμβάνει τη Γυναίκα και αναδεικνύει νέα δημιουργικά ταλέντα στο styling και τη φωτογραφία

LOOKS

Φούστες τύπου lambada, τουτού, μίνι φούστες, κολάν, τεράστια φαρδιά t-shirts, ξεβαμμένα τζιν, σκισμένα τζιν, μπουφάν τζιν, κοντά jackets, βάτες, φαρδιά τεράστια μπουφάν, τοπ από δίχτυ, τοπ και φορέματα με τον ένα ώμο έξω, φαρδιές παντελόνες, αθλητικές φόρμες και αθλητικά κορμάκια. Φούστες balloon, τεράστια μανίκια αλλά και μανίκια νυχτερίδα.

ΑΞΕΣΟΥΑΡ

Γκέτες, γάντια με κομμένα δάχτυλα, γάντια από δαντέλα, φιόγκοι στα μαλλιά, στέκες, πολύχρωμα γυαλιά, κονκάρδες, τεράστιες ζώνες, πλαστικά βραχιόλια, μακριά κολιέ, χρωματιστά καλσόν. Αγαπημένα παπούτσια είναι τα αθλητικά εταιρειών

όπως η Reebok, Nike, L.A Gear και Keds.

ΜΑΚΙΓΙΑΖ

Τα φρύδια είναι φυσικά και παχιά. Το πρόσωπο φαίνεται φρέσκο και υγιές με ρουζ, αλλά και πούδρα που δίνει την εντύπωση του ηλιοκαμένου δέρματος. Τα χείλη βάζονται σε έντονο κόκκινο, ενώ οι σκιές παίζουν από γήινους τόνους σε έντονα χρώματα. Η εποχή του full make-up. Έντονα χρώματα, έντονες γωνίες, ένταση παντού: μάτια, μάγουλα, χείλη.

ΜΑΛΛΙΑ

Τα μαλλιά έχουν όγκο, οι φράντζες κρύβουν το πρόσωπο, ενώ η χρήση λακ και τζελ γίνεται καθημερινή συνήθεια.

ΣΧΕΔΙΑΣΤΕΣ

Vivienne Westwood, Jean Paul Gaultier, Moschino, Katherine Hamnet, Christian Lacroix, Azzedine Alaia, Romeo Gigli, Rei Kawakubo, Issey Miyake, Yohji Yamamoto, Donna Karan, Gianni Versace, Norma Kamali, Giorgio Armani, Gianfranco Ferré, Calvin Klein, Βασίλειος Κωστέτσος, Νικόλας Μαυρόπουλος, Τίμης Παρίσης

Η ΜΟΔΑ ΤΟΥ 2000

Η δεκαετία του 2000-2010 μπορούμε να πούμε ότι είναι η «μοντέρνα» δεκαετία, στην οποία τα στυλ και οι τάσεις αναμιγνύονται, τάσεις από άλλες εποχές, όπως τα 80's, αναβιώνουν και οι υποκουλτούρες (οι όχι δημοφιλείς δηλαδή) βγάζουν το στυλ τους στο προσκήνιο. Η δική μου άποψη είναι ότι αυτή η δεκαετία όσον αφορά την μόδα είναι η μόνη που δεν έχει χαρακτήρα. Είναι ένα μίγμα στυλ και τάσεων, χωρίς κάτι τελείως αντιπροσωπευτικό της. Ωστόσο, κάποια trend εμφανίστηκαν σε αυτή τη δεκαετία και συνεχίζουν να είναι στην μόδα, ενώ έχουν υιοθετηθεί από την δημοφιλή κουλτούρα.

Το Boho-Chic λουκ

Το Boho-Chic λουκ εδραιώθηκε το 2004-2005, και από τα fashion icons που το διέδωσαν ήταν η ηθοποιός Sienna Miller και το μοντέλο Kate Moss στην Αγγλία και οι αδερφές Mary-Kate και Ashley Olsen στις ΗΠΑ. Το Boho-Chic λουκ έχει επιρροές από το χίπικο, έθνικ και boho στυλ, αλλά προσαρμόζεται – όπως λέει και το όνομα του – με έναν πιο σικ

τρόπο. Φλοράλ φορέματα, εμπριμέ υφάσματα, μπότες, αέρινα πουκάμισα και φούστες, λουλούδια στα μαλλιά είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά του Boho-Chic λουκ. Γενικότερα το Boho-Chic στυλ δίνει την εντύπωση ενός αέρινου, ανέμελου ντυσίματος που θυμίζει την εποχή των hippies. Το Boho-Chic είναι ευρέως διαδεδομένο από τότε που ξεκίνησε και είναι ιδιαίτερα προτιμώμενο τους ζεστούς μήνες μέχρι σήμερα.

Τα denim (τζιν) κομμάτια

Η διάδοση των τζιν ρούχων έγινε έντονη και πολύ συνηθισμένο φαινόμενο κατά την δεκαετία 2000-2010. Τα τζιν παντελόνια εμφανίστηκαν ήδη από τα 70's, αλλά κατά τα 00's διαδόθηκε και το τζιν πουκάμισο, το τζιν τζάκετ, ακόμα και το total denim λουκ. Skinny τζιν, boyfriend τζιν, τα λεγόμενα «καμπάνα» τζιν, όλα τζιν παντελόνια τα οποία φοριούνται όλη την δεκαετία. Τα τζιν πουκάμισα ήταν κυρίως διαδεδομένα στους άντρες στην αρχή της δεκαετίας, οι οποίοι τα φορούσαν είτε μόνα τους είτε ανοιχτά με μπλουζάκια από μέσα, γρήγορα όμως υιοθετήθηκαν από τις γυναίκες, και σήμερα πλέον είναι από τα βασικά κομμάτια της γκαρνταρόμπας τους. Τα τζιν τζάκετ είναι δημοφιλής καθ' όλη την διάρκεια της δεκαετίας. Στην αρχή της δεκαετίας κυκλοφορούσαν και σε μαύρο, εκτός από το καθιερωμένο τζιν, ενώ αργότερα το κλασσικό χρώμα του τζιν καθιερώθηκε μέχρι και σήμερα. Ανοιχτόχρωμα ή σκουρόχρωμα, σκισμένα, ξεφτισμένα, με «νερά», τα τζιν κομμάτια μπορεί κανείς να πει ότι σε αυτή την δεκαετία είναι στα καλύτερα τους.

Μόδα και χρώμα

Το καθημερινό ντύσιμο είναι κάτι το οποίο δε μπορούμε να αποφύγουμε είτε το θέλουμε είτε όχι. Κάθε ρόλος έχει το κοστούμι του, ντυνόμαστε δηλαδή ανάλογα με την κάθε περίπτωση. Επιπρόσθετα η εικόνα μας δεν εξαρτάται μόνο από τα ρούχα μας αλλά περιλαμβάνει το πρόσωπο, τα μαλλιά και ασφαλώς την στάση του σώματος. Το ντύσιμο είναι μία μορφή επικοινωνίας και είναι αξιοθαύμαστο το πως μπορεί να είναι ταυτόχρονα ένα παραβάν που μας κρύβει και μία οθόνη που μας προβάλλει. Τα ρούχα μας έχουμε μάθει από μικροί να τα «χρησιμοποιούμε» ώστε να καθρεφτίζουμε τον χαρακτήρα και την διάθεση μας. Η οικογένεια μας έχει επίσης προσθέσει κάποια χαρακτηριστικά στον τρόπο που εμείς ντυνόμαστε. Με το στυλ μας μπορούμε ακόμη να προβάλλουμε εκτός από τον χαρακτήρα μας και τα πιστεύω μας. Τα ρούχα λοιπόν αποκαλύπτουν πολλά για εκείνους που τα φορούν. Όχι όμως τόσα όσα οι ίδιοι μπορούν να μας πουν. Η εξωτερική εμφάνιση μας βοηθάει να σχηματίσουμε γνώμη για έναν άνθρωπο. Ο ρουχισμός ενός ατόμου όμως και ο χαρακτήρας του δεν συμπίπτουν πάντοτε.

Χρώμα και Μόδα

Κόκκινο

Συμβολίζει την αγάπη, την ενότητα, το θυμό, την ωριμότητα και την ορμή. Είναι χρώμα ζεστό, πλημμυρισμένο από ένταση, επανάσταση και συγκίνηση. Το κόκκινο είναι το κατ' εξοχήν χρώμα του ερωτικού πάθους, το χρώμα της φωτιάς, της δύναμη, του πολέμου, της θερμότητας, του αίματος, της καύσης. Κόκκινο σημαίνει κίνδυνος, διέγερση, παραφορά, δυναμικότητα, επιθετικότητα και επιτυχία. Επιπλέον εκνευρίζει αλλά και διεγείρει ακόμα και στο αίσθημα της πείνας (εκεί οφείλεται το κόκκινο χρώμα στους τοίχους πολλών εστιατορίων). Αν θέλετε να τραβήξετε την προσοχή χρησιμοποιήστε κόκκινο. Είναι το πρώτο χρώμα που κοιτάζουμε και είναι το χρώμα της ενέργειας. Σχετίζεται με την κίνηση και τον ενθουσιασμό. Τα κόκκινα ρούχα προσθέτουν μερικά κιλά αλλά δεν αφήνουν να περάσεις απαρατήρητος. Το κόκκινο είναι το σύμβολο της ζωής, γι' αυτό το λόγο το επιλέγουν οι νύφες στην Κίνα! Είναι επίσης το χρώμα που χρησιμοποιείται περισσότερο στις γιορτές αγάπης. Το χρώμα αυτό επίσης επενεργεί εσωτερικά ως ένα πολύ ζωντανό, ζωηρό και ανήσυχο χρώμα, που όμως δεν περιέχει τον επιπόλαιο χαρακτήρα του κίτρινου. Μαρτυρεί μια έντονη νότα σχεδόν ενσυνείδητης τεράστιας δύναμης, μιας ανδρικής ωριμότητας.

Λευκό

Το λευκό είναι ένα χρώμα το οποίο έχει υψηλή φωτεινότητα αλλά μηδενική απόχρωση. Ακριβέστερα, περιέχει όλα τα χρώματα στο ορατό φάσμα αν και μερικές φορές περιγράφεται ως αχρωματικό χρώμα. Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι ταύτιζαν το λευκό με τις καταστροφές στις καλλιέργειες και τον θάνατο γιατί τους θύμιζε την έρημο και τους σκελετούς των νεκρών ζώων που υπήρχαν σε αυτήν.

Στην Κίνα θεωρείται το χρώμα της δυστυχίας και του πένθους γι αυτό το φοράνε στις κηδείες.

Στις Χριστιανικές κοινωνίες θεωρείται το χρώμα της αγνότητας. Στις εικόνες του Ευαγγελισμού υπάρχουν συνήθως λευκοί κρίνοι ως σύμβολο της αγνότητας.

Γενικά το λευκό χρώμα είναι αντιπροσωπευτικό της αρμονίας όπου εκφράζει την απλότητα, την τελειότητα, την αθωότητα, την αλήθεια, την νεότητα, την τιμιότητα, το φως, την φώτιση, την ιερότητα, την πνευματική εξουσία και την ειλικρίνεια.

Όσοι αποφεύγουν το λευκό χρώμα, χαρακτηρίζονται από ρεαλισμό και αρνούνται να αποδεχτούν ό,τι δεν μπορεί να εξηγήσει η λογική ενώ γνωρίζουν τα ελαττώματά τους, δεν επιθυμούν να τα διορθώσουν.

Μπλε

Το χρώμα μπλε γενικά εκφράζει ευαισθησία και δημιουργικότητα σε γενικές γραμμές, το μπλε είναι ένα ήρεμο, ξεκούραστο χρώμα, αν και μερικές αποχρώσεις μπορεί να προκαλέσουν μια κρύα αίσθηση. Αυτοί που φορούν μπλε αποπνέουν ηρεμία και συγκέντρωση στους στόχους του. Το μπλε σχετίζεται με τη νοημοσύνη, την εμπιστοσύνη, την αποτελεσματικότητα και την ηρεμία. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι είναι το αγαπημένο χρώμα περισσότερων λαών στις ενδυμασίες τους. Αρέσει στους ψύχραιμους, στους ονειροπόλους και στους νοσταλγικούς ή μελαγχολικούς ανθρώπους. Αντίθετα δεν προτιμάται ιδιαίτερα από τους πολύ πειθαρχημένους .

Τιρκουάζ

Χρώμα που εκφράζει την αγνή καρδιά, την φρεσκάδα, καθώς ενισχύει την διερεύνηση του νου. Όσοι, το επιλέγουν χαρακτηρίζονται από εσωστρέφεια, αναγέννηση, πρόοδο, ανθρωπιά και απέχθεια στους περιορισμούς ή την καταπίεση. Όσοι το αποφεύγουν χαρακτηρίζονται από αναζήτηση για σταθερότητα και ασφάλεια.

Μπλε σκούρο

Είναι χρώμα που εκφράζει την σοβαρότητα, την ευθύνη, την γνώση, την εμπιστοσύνη, την εξουσία και την μελαγχολία.

Γαλάζιο

Χρώμα της ουράνιας συνείδησης, της αλήθειας, της αρμονίας, της ηρεμίας και της ελπίδας. Συμβολίζει την αθανασία, το νου, την αγνότητα, την σοφία, την ευσέβεια και την ψυχρότητα. Αντιστοιχεί στο νερό και στο θηλυκό στοιχείο, αντιπροσωπεύει την μάθηση. Στους άντρες ξυπνά το προστατευτικό αίσθημα. Γενικά, το γαλάζιο χρώμα κατευνάζει τα πάθη. Έχει ηρεμιστικές ιδιότητες σαν χρώμα.

Ροζ

Χρώμα που χαρακτηρίζεται από θηλυκότητα, τρυφερότητα, παιδικότητα και αθωότητα. Γενικά, όσοι το αποφεύγουν χαρακτηρίζονται από δυσκολία να αποδεχτούν την θηλυκή τους πλευρά και να εκφράσουν συναισθήματα τρυφερότητας και αγάπης. Υπάρχει ένας συγκεκριμένος λόγος που τα κύτταρα μερικών από τους πιο επικίνδυνους εγκληματίες αναπαρίστανται με χρώμα ροζ. Έχει αποδειχθεί πως το ροζ καταπραΰνει την επιθετικότητα. Αυτό το χρώμα θεωρείται γαλήνιο, ζεστό και στοργικό. Επίσης, θεωρείται χρώμα αποδυνάμωσης. Φορέστε ροζ και θα αποπνέεται γαλήνη και ηρεμία.

Φούξια

Χρώμα που εκφράζει τη τόλμη, την φιλοδοξία, την αυτογνωσία, τα ελεγχόμενα πάθη και συναισθήματα. Γενικά, όσοι αποφεύγουν το φούξια χρώμα χαρακτηρίζονται από αδιαλλαξία, δεν συμβιβάζονται εύκολα ενώ αρνούνται να εκφράσουν τα συναισθήματα τους.

Μωβ

Το μοβ, επειδή δεν βρίσκεται εύκολα στη φύση, προσδίδει μυστήριο, οπότε είναι καλή επιλογή σε ένα ραντεβού για παράδειγμα.

Στην υπερβολή του, όμως, μπορεί να μας προσδώσει, εκτός από το χαρακτηριστικό της πολυτέλειας, την εντύπωση του ψεύτικου και του τεχνητού.

Υποδηλώνει βασιλικό αξίωμα, μυστήριο, πνευματικότητα και επιτήδευση. Ως συνδυασμός κόκκινου και μπλε, έχει ταυτόχρονα θερμές και ψυχρές ιδιότητες. Το βρίσκεις σε πολλά εκπαιδευτικά και πολυτελή προϊόντα. Το μοβ είναι ένα χρώμα που δε συναντά κανείς

στην φύση. Αυτό του προσδίδει μυστήριο και πολυτέλεια. Το μωβ είναι ένα χρώμα που έχει αρχίσει να χρησιμοποιείται στα κτίρια τα τελευταία χρόνια. Είναι αρκετά μοντέρνο και συμβολίζει την κυριαρχία (γι αυτό και χρησιμοποιήθηκε σε βασιλικές περιβολές, αλλά και σε μανδύες κληρικών και αυτοκρατόρων). Το μωβ χρώμα αυξάνει την παρατηρητικότητα, ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί καταπραϋντικά και δεν κουράζει τα μάτια.

Προτείνεται σε χώρους ξεκούρασης, αναγνωστήρια ή χώρους ψυχαγωγίας. Συνδυάζεται όμορφα τόσο με ανοιχτά χρώματα όσο και με μουντά. Το μωβ χρώμα βοηθά στην εσωτερική ισορροπία και στην απομάκρυνση των ψυχικών εμμονών. Επιλέγεται από ρομαντικούς και παρατηρητικούς ανθρώπους, με μεταφυσικές ανησυχίες και υψηλή πνευματικότητα. Το απορρίπτουν οι σκληροί άνθρωποι, που υπακούουν μόνο στη λογική τους.

Το μωβ σε μικρές δόσεις λειτουργεί και ως διεγερτικό της δημιουργικότητας αλλά σε μεγαλύτερες ποσότητες μπορεί να δημιουργήσει κατάθλιψη και μελαγχολία. Χρώμα το οποίο εκφράζει πνευματικότητα, εσωτερισμό, μυστήριο, ηθική, αυτοθυσία και ηρεμία. Είναι το χρώμα της αλήθειας ενώ δηλώνει κατανόηση και υπέρβαση των ψευδαισθήσεων και των φαινομενικών καταστάσεων.

Αντιπροσωπεύει τα αγαθά κίνητρα και τις υψηλές πνευματικές επιδιώξεις. Ξεκαθαρίζει φόβους και καταπιεσμένα συναισθήματα ενώ δηλώνει την έκφραση του καθήκοντος που μέσα από την θυσία οδηγεί στην δικαίωση και την ολοκλήρωση. Ακόμα, είναι το χρώμα που δηλώνει απελευθέρωση από τα δεσμά του πάθους και των συναισθημάτων ενώ αυξάνει την παραγωγικότητα και ενθαρρύνει τον αυτοέλεγχο. Συνδέεται με την ευημερία, τα πλούτη και την αυξημένη παραγωγικότητα ενώ παράλληλα συμβολίζει την ευφυΐα, την γνώση, την νηφαλιότητα αλλά και την μετάνοια, την λύπη, την νοσταλγία, την θλίψη και τα γηρατειά. Στις σκούρες αποχρώσεις του, το ιώδες η μωβ χρώμα εκφράζει κατάθλιψη και πένθος. Στην αρνητική του όψη μπορεί να εκφράζει σνομπισμό, επιτήδευση και απάτη.

ΒΙΟΛΕΤΙ

Χαρακτηριστικά προσωπικότητας: Ευκολόπιστοι και εκκεντρικοί! Είναι οραματιστές και λάτρεις των αλλαγών. Χρώμα όπου βοηθά στην ηρεμία

και στην συμφιλίωση με τον εαυτό μας. Με λίγα λόγια συντείνει στην
πνευματική μας ισορροπία.

Χρώμα και Διαφήμιση

Είναι γεγονός ότι οι καταναλωτές επηρεάζονται σημαντικά στην αγορά ενός προϊόντος από τις γενικές τάσεις που υπάρχουν τη στιγμή της πραγματοποίησης αγοράς. Προκειμένου ο παραγωγός να εξασφαλίσει όσο το δυνατόν περισσότερα κέρδη, θα πρέπει να ακολουθεί τις τάσεις αυτές. Τα χρώματα τα οποία είναι στη μόδα είναι μία από τις σημαντικότερες προϋποθέσεις προκειμένου το προϊόν να τραβήξει την προσοχή στους καταναλωτές. Ο βασικός λόγος για τον οποίο το χρώμα θεωρείται τόσο σημαντικό στη διαφήμιση είναι το γεγονός ότι, αφού είναι επιφανειακό χαρακτηριστικό του προϊόντος, μπορεί να αλλάξει κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διακρίνεται ο νέος τύπος του προϊόντος σε σύγκριση με τον προηγούμενο. Πριν ο διαφημιστής αποφασίσει για τα χρώματα που θα χρησιμοποιηθούν στο διαφημιστικό τους μήνυμα θα πρέπει να μελετήσει ορισμένους παράγοντες. Αρχικά, θα πρέπει να λάβει υπόψη του τις τάσεις που επικρατούν για το προϊόν, καθώς επίσης και τις επιπτώσεις που θα επιφέρουν οι τάσεις αυτές στο συγκεκριμένο προϊόν. Ακόμα, θα πρέπει να βρει τις κατάλληλες αποχρώσεις, προκειμένου να μην υπάρχουν τεχνικά προβλήματα, όπως επίσης και να λάβει υπόψη τους ψυχολογικούς παράγοντες που σχετίζονται με προκαταλήψεις, συσχετισμούς και συμβολισμούς. Τέλος, θα πρέπει να προοικονομήσει ώστε να γίνουν γνωστοί οι στόχοι της χρήσης του χρώματος, οι οποίοι μπορεί να είναι, είτε η εξασφάλιση της <<προσοχής>> είτε άλλοι λειτουργικοί σκοποί. Γενικά οι καταναλωτές επιδιώκουν την επιτυχία μιας διαφοροποίησης σύμφωνα με την ήδη υπάρχουσα μόδα και όχι με την υιοθέτηση μιας εντελώς διαφορετικής. Έτσι, προτιμούν τα φωτεινά χρώματα, τα πρωταρχικά και όχι τα πολύπλοκα και μη συνηθισμένα

Η ΣΤΕΝΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΤΟΥ

Μελετώντας την ιστορική διαδρομή του ενδύματος θα ήταν ημιτελές αν δεν εξετάζαμε και την εξέλιξη των αντικειμένων που το συνοδεύουν, των κοσμημάτων. Τα κοσμήματα ως μορφής καλλιτεχνικής δημιουργίας, συνδέονται με την πανάρχαια και πανανθρώπινη ανάγκη για καλλωπισμό, προσέλκυση του άλλου φύλλου ή ακόμη και φύλαξη από το κακό. Αντανακλούν τις πνευματικές και αισθητικές αξίες ενός λαού σε όλες τις φάσεις της ιστορικής διαδρομής. Τα πρώτα κοσμήματα χάνονται στο βάθος της προϊστορίας και είναι κατασκευασμένα από δόντια ζώων, όστρακα, καρπούς ή ακόμα και πέτρες. Κοσμήματα από χρυσό εμφανίζονται σε περιοχές που αυτός αφθονούσε. Η λάμψη και το άφθαρτο υλικό του έκαναν τον άνθρωπο να θεωρεί πως απολάμβανε την αθανασία και την αιωνιότητα. Χιλιετίες πριν, οι Αιγύπτιοι, οι Έλληνες, οι λαοί της Μεσοποταμίας και αργότερα οι Ρωμαίοι κατασκεύαζαν κοσμήματα.

Υπάρχουν πολλά είδη κοσμημάτων. Τα πιο σημαντικά και γνωστά είναι:

Περιδέραιο – Μενταγιόν

Μικρά στοιχεία ενωμένα μεταξύ τους με ίνες φυτών κοσμούσαν το λαιμό, αρχικά με την αξία φυλαχτού. Αργότερα κατασκευάζονται από λίθους και πήλινα στοιχεία. Λεπτά περιδέραια με κόκαλα, κέρατα, ελεφαντόδοντα σε κυκλικό σχήμα ή από σκληρές πέτρες ήταν διακριτικό των πριγκίπων της Αιγύπτου. Το 16^ο αιώνα γίνονται από βαριές αλυσίδες ενώ το 18^ο αιώνα απλοποιήθηκαν και σχηματίζονταν από μια σειρά κρεμαστά στοιχεία προσαρμοσμένα σε μεταξωτή κορδέλα, εκλεπτυσμένη μορφή που διατηρείται μέχρι σήμερα. Πιστεύεται ότι λόγω της θέσης τους κοντά στην καρδιά, μπορούσαν να επηρεάσουν συναισθήματα και να δυναμώσουν την αγάπη. Οι ιδιότητες των λίθων που κατασκευάζονται περιβάλλουν τον άνθρωπο με ευεργετικές δυνάμεις.

Βραχιόλι

Εμφανίζεται στην εποχή του χαλκού. Φορεμένο πάνω απ' τον αγκώνα χρησίμευε σαν διακριτικό των στρατιωτών. Πιστεύεται πως στο

αριστερό χέρι ενισχύει τα συναισθήματα και στο δεξί την εργατικότητα και την τέχνη.

Σκουλαρίκια

Αρχικά φοριόντουσαν για να προστατεύουν απ' τις ασθένειες. Αργότερα τα φορούσαν οι σκλάβοι και έγιναν σύμβολο της δουλείας. Το τρύπημα των λοβών καθώς και άλλων μερών του σώματος είναι αρχαία συνήθεια.

Δαχτυλίδι

Το κυκλικό σχήμα του, σύμβολο της αιωνιότητας, της ενότητας έγινε αποδεκτό σύμβολο του γάμου. Τοποθετείται στον παράμεσο γιατί το νεύρο του πηγαίνει κατευθείαν στην καρδιά. Δίνει στον κάτοχο δύναμη και ενέργεια, ανάλογα με τις ιδιότητες του λίθου του.

Στην αρχαιότητα αποδιδόταν τιμές μέσω προσφοράς κοσμημάτων στους θεούς. Κοσμήματα και προσωπίδες χαριζόταν στους «αθάνατους». Στην Αίγυπτο συνόδευαν τον νεκρό στην μεταθανάτια ζωή.

Στις μέρες μας χρησιμοποιούνται ψεύτικα κοσμήματα, τα οποία επιφέρουν σχεδόν την ίδια λάμψη με τα αληθινά, για οικονομικούς λόγους.

Τέχνη και Μόδα

Η ΟπΑρτ (*OpArt*) είναι μια μορφή αφηρημένης, γεωμετρικής τέχνης που αναπτύχθηκε στη δεκαετία του 1960. Σκοπός της Οπ Αρτ είναι κυρίως η πρόκληση του θεατή μέσω φαινομένων οπτικής απάτης και οπτικών ψευδαισθήσεων, συχνά σε ασπρόμαυρες συνθέσεις. Ως καλλιτεχνικό ρεύμα, θεωρείται σε ένα βαθμό συγγενές των κινήματων του κονστρουκτιβισμού και του νεοπλαστικισμού.

Ο όρος Οπ Αρτ (από το Optical Art) χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά τον Οκτώβριο του 1964, στο περιοδικό *Time*, ωστόσο έργα που ανήκουν σήμερα στο καλλιτεχνικό ύφος της Οπ Αρτ είχαν αρχίσει να δημιουργούνται μερικά χρόνια νωρίτερα. Ως πρώτα πρώιμα δείγματα του ρεύματος της Οπ Αρτ θεωρούνται οι πίνακες του Βικτώρ Βαζαρελί, κατά τη δεκαετία του 1930 και συγκεκριμένα έργα όπως η Ζέβρα(1938), μία ασπρόμαυρη σύνθεση που δίνει την αίσθηση μιας τρισδιάστατης εικόνας. Οι βασικοί εκπρόσωποι της είναι ο Άλμπερς, ο Βαζαρέλι και ο Ράλεϊ.

Ο Ντανταϊσμός ή Νταντά (Dada) ήταν ένα καλλιτεχνικό κίνημα αισθητικής αναρχίας που αναπτύχθηκε μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο στις εικαστικές τέχνες καθώς και στη λογοτεχνία (κυρίως στην ποίηση), το θέατρο και την γραφιστική. Μεταξύ άλλων, το κίνημα ήταν και μια διαμαρτυρία ενάντια στη βαρβαρότητα του πολέμου και αυτού που οι Ντανταϊστές πίστευαν ότι ήταν μια καταπιεστική διανοητική αγκύλωση, τόσο στην τέχνη όσο και στην καθημερινότητα. Ο Ντανταϊσμός χαρακτηρίζεται από εσκεμμένο παραλογισμό και απόρριψη των κυρίαρχων ιδανικών της τέχνης. Επηρέασε μεταγενέστερα κινήματα, κυρίως τον σουρεαλισμό, που ουσιαστικά ήταν η μετεξέλιξή του. Μέχρι σήμερα δεν υπάρχει βεβαιότητα σχετικά με το ποιος ανακάλυψε την ονομασία Νταντά ούτε σχετικά με την ακριβή προέλευση του όρου. Πολλοί θεωρούν ότι προέρχεται από τη διπλή ρουμανική κατάφραση (da da) την οποία χρησιμοποιούσαν πολύ συχνά οι Τριστάν Τζαρά και Μαρσέλ Γιανκό (ρουμανικής καταγωγής και σημαντικά στελέχη του Ντανταϊσμού) στις μεταξύ τους συζητήσεις. Σύμφωνα με μια δεύτερη εκδοχή, ο όρος ανακαλύφθηκε ανοίγοντας ένα λεξικό στην τύχη. Στα γαλλικά dada σημαίνει ένα ξύλινο παιδικό αλογάκι ενώ η έκφραση c'est mon dada (μφ. αυτό είναι το νταντά μου)

σημαίνει αυτό είναι το χόμπι μου. Στα ελληνικά, νταντά είναι η παραμάννα. Στα αφρικανικά Κρου νταντά λέγεται η ουρά της ιερής αγελάδας.

Ντανταϊσμός στην Ελλάδα

Ο Ντανταϊσμός έγινε γνωστός στην Ελλάδα με πολύ μεγάλη καθυστέρηση, στην εποχή της Μικρασιατικής Εκστρατείας και μάλιστα κατά το χρόνο που είχε ήδη ξεκινήσει η φθορά του κινήματος. Έτσι ουσιαστικά το κίνημα αυτό δεν επηρέασε ούτε κατά ελάχιστο τη σύγχρονη ελληνική ποίηση και τις τέχνες γενικότερα.

Ντανταϊστές καλλιτέχνες

Γκιγιώμ Απολλιναιέρ (Guillaume Apollinaire) - Γαλλία

Χανς Αρπ (Hans Arp) - Ελβετία, Γαλλία και Γερμανία

Χούγκο Μπαλ (Hugo Ball) - Ελβετία

Γιόχανς Μπάαντερ (Johannes Baader) - Γερμανία

Μόδα και κοινωνία

Η Χριστίνα Κουλούρη αναφέρεται στο κείμενο της στη μόδα. Αρχικά, επισημαίνει πως η μόδα συνδέεται άμεσα με την εφευρετικότητα του ατόμου. Βασικό χαρακτηριστικό της είναι να αλλάζει συνεχώς όταν κάτι ακολουθεί το κάτι πλέον έχει γίνει αποδεκτό απ' όλη την κοινωνία. Η μόδα στον δυτικό κόσμο ακολουθεί το καταναλωτικό πρότυπο ζωής συντελώντας έτσι στην πολιτισμική ομογενοποίηση. Ωστόσο, πολλές φορές η μόδα χρησιμοποιείται για την προώθηση της ατομικότητας και έτσι τα άτομα διαφοροποιούνται. Συνεπώς, ο όρος «μόδα» έχει αντιφατική έννοια. Παράλληλα, μέσω της σύνδεσης μόδας και ατομικισμού, η μόδα θεωρείται τρόπος αυτοέκφρασης και αναπαράστασης του εγώ, ικανοποιώντας μ' αυτόν τον τρόπο τις ατομικές επιθυμίες. Σύμφωνα με την δομιστική προσέγγιση της μόδας, μέσα από στοιχεία όπως το χρώμα, το ύφασμα του ενδύματος ενσωματώνονται σ' αυτό βασικές πολιτισμικές διακρίσεις του κοινωνικού φύλου, της εθνικότητας κλπ..

Το ένδυμα χρησιμοποιείται για να εκφράσει επιθυμίες και προσδοκίες, αλλά και για να συσκοτίσει την κοινωνική θέση του ατόμου, παρ' όλο που αντλούμε πολλές πληροφορίες για κάποιον από την ενδυμασία του.

Επίσης, η μόδα συνιστά τρόπο πειθαρχίας αλλά και κοινωνικοποίησης. Καταληκτικά, επισημαίνει πως η μόδα πλέον θέτει γενικότερα ερωτήματα σχετικά με την τέχνη, παρ' όλο που παλαιότερα βρισκόταν στο περιθώριο της επιστημονικής ενασχόλησης.

Fast Fashion

Με τον όρο fast fashion περιγράφουμε τις συλλογές ρούχων, κυρίως, που είναι βασισμένες στις πιο φρέσκιες τάσεις. Αυτά τα προϊόντα κατασκευάζονται γρήγορα και φτηνά ώστε να δώσουν τη δυνατότητα στο μέσο καταναλωτή να κάνει χρήση τις σύγχρονες τάσεις σε χαμηλές τιμές. (Zara, Benetton, H&M, Mango). Ο βασικός σκοπός των εταιρειών

γρήγορης μόδας είναι να παράγουν γρήγορα ένα προϊόν με ένα σχετικά χαμηλό κόστος. Σημειώνεται επίσης και σκληρός ανταγωνισμός ανάμεσα σε αυτές τις εταιρείες. Οι αλυσίδες των οίκων αυτών ικανοποιούν τις απαιτήσεις της μόδας άμεσα αποφεύγοντας περιττά αποθέματα και αλλάζουν τα προϊόντα τους κάθε 30 ημέρες κρατώντας σε εγρήγορση τους πελάτες. Καταληκτικά, γρήγορη μόδα οδηγεί στην δραστική μείωση αποθεμάτων, στην ορθολογιστική διαχείριση τους και στην εξοικονόμηση πόρων.

Ο συγγραφέας στο κείμενο του αναφέρεται στην μόδα και σε διάφορους οίκους μόδας. Αρχικά, επισημαίνεται ότι στην σημερινή εποχή η βιομηχανία της μόδας αντιμετωπίζει δυσκολίες σε αντίθεση με τα προηγούμενα χρόνια σε ολόκληρο τον κόσμο. Πιο συγκεκριμένα, στην Ελλάδα οι πολυτελείς εταιρείες μόδας δεν έχουν χάσει την αίγλη τους, φαινόμενο που επιβεβαιώνεται με τα εγκαίνια του καταστήματος Prada στην Αθήνα. Στη συνέχεια τονίζεται ότι δυο brands (Tod's και Salvadore Feragamo) τα οποία κυριαρχούν στην αγορά δίνουν μεγάλη προσοχή στην ποιότητα και στις καινοτομίες. Μάλιστα, μέσα στην οικονομική κρίση, τα Luxury brands, διατηρούν τις θέσεις τους, πράγμα το οποίο εξηγείται από τους παρακάτω παράγοντες:

Ο άνθρωπος είναι καταναλωτικό ον από τη φύση του και δεν αντέχει να μην καταναλώνει για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Σε περιόδους κρίσης η ανθρώπινη φύση προσπαθεί να διασκεδάσει τις εντυπώσεις προβαίνοντας σε σιλάτες και ακριβές αγορές, λόγω ψυχολογίας.

Υπάρχει καταναλωτικό κοινό εθισμένο στη μόδα και ως εκ τούτου αυτό θα είναι το τελευταίο που θα θυσιάζαν.

Η τάξη αυτών που αγοράζαν αυτά τα είδη δεν έχει πληγεί αρκετά από την οικονομική κρίση.

Σύμφωνα με έρευνες οι δημοφιλέστεροι παράγοντες που οδηγούν τους Έλληνες στον δρόμο της υψηλής ραπτικής είναι:

Η αισθητική των ρούχων
Η καλύτερη «γραμμή» τους

Η ποιότητα των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται

Ενώ οι λιγότερο δημοφιλείς παράγοντες είναι:

Η αλλαγή της προσωπικότητας
Η αποδοχή από το κοινωνικό σύνολο
Η επίδειξη

Παράλληλα, από την έρευνα προκύπτει ότι το 23% του συνόλου θέλει μέσα από την μόδα να δημιουργήσει την εντύπωση ότι έχουν επιτυχία στην αγάπη, στο επάγγελμα, αλλά και για εικόνα, επίδειξη. Το 19% του συνόλου συσχετίζεται με την ποιότητα του προϊόντος και αναφέρεται στην αισθητική των ρούχων, υψηλή ποιότητα, καλύτερη εφαρμογή, ποιοτικές πρώτες ύλες, ενώ το 15% σχετίζεται με το μάρκετινγκ και την διαφήμιση. Τέλος, το 11% σχετίζεται καθαρά με λόγους μόδας.

Επιπλέον από την διεξαγωγή μιας άλλης έρευνας προκύπτει ότι η εικόνα ως πρωτεύον κριτήριο εμφανίζεται με 20%, ενώ ακολουθούν τα κριτήρια όπως η ανθεκτικότητα, το υλικό κλπ. με 18%. Τελευταία θέση είναι το κριτήριο της καλαισθησίας και ο ξεχωριστός σχεδιασμός. Συμπερασματικά, η εικόνα αποτελεί σημαντικό κριτήριο στην αγορά προϊόντων μόδας υψηλής αξίας.

Ύστερα, τονίζεται ότι τα βασικά χαρακτηριστικά μιας πολυτελούς μάρκας ορίζονται ως η «αποκλειστικότητα», «αναγνωσιμότητα» της μάρκας, ισχυρές πωλήσεις, προστασία πελατών.

Επίσης, γίνεται αναφορά στον οίκο Burberry. Επισημαίνεται πως στην αρχή η εταιρεία είχε μεγάλες πτώσεις κερδών και γενικότερα βρισκόταν σε αρνητική θέση. Ωστόσο, χάρη στον νέο διευθυντή η εταιρεία κατάφερε να ορθοποδήσει. Μάλιστα, ο οίκος αυτός παρήγε μια καμπαρντίνα, η οποία βρήκε μεγάλη απήχηση από την αφρόκρεμα του Λονδίνου. Η αγορά υφασμάτων γινόταν μόνο από εκλεκτούς προμηθευτές εξαρτιόνταν από την ζήτηση του προϊόντος. Έτσι, η εταιρεία Burberry άνοιξε αποθήκες σε όλο τον κόσμο, γεγονός το οποίο συμβάλλει στην οικονομία χρημάτων και στην γρήγορη παράδοση.

Επιπλέον, οι αλλαγές στο εργασιακό μοντέλο της Burberry αύξησαν την εργασία, αλλά και το κέρδος.

Στη συνέχεια, αναφέρεται στον οίκο Gucci, ο οποίος δέσποζε στις ντουλάπες των αστέρων του Hollywood. Ωστόσο, παρά τις αρχικές επιτυχίες, η εταιρεία αντιμετώπισε το φάσμα της χρεοκοπίας, αλλά μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα παρατηρήθηκε η ραγδαία ακμή της.

Ακριβές Μάρκες

Η Céline είναι μια γαλλική μάρκα με δερμάτινα είδη πολυτελείας, η οποία ανήκει στο LVMH γκρουπ από το 1996. Ιδρύθηκε όμως το 1945 από την Céline Viriana. Αυτό που κάνει την Céline πολύ γνωστή είναι η μεγάλη κολεξιόν από τσάντες και παπούτσια που απευθύνεται στην αγορά της μεσαίας τάξης και όχι μόνο της ελίτ. Το πιο σημαντικό πράγμα για την ιδρύτρια ήταν τα υλικά. Η Viriana συνεχώς έκανε καινοτομίες στις σειρές των προϊόντων της, όταν το τζιν έγινε της μόδας αυτή ξαναδούλεψε πάνω σε αυτό κάνοντάς το πιο θηλυκό. Οι αγοραστές της Céline αγόραζαν τα προϊόντα της σε σειρά από παστέλ τζιν χρώματα.

Κατά την γνώμη της Viriana οι μοντέρνες γυναίκες δεν χρειάζονται φανταχτερά ρούχα, αλλά σικ. Για αυτό το λόγο τα προϊόντα της είναι εύκολα να φορεθούν.

Ο Σχεδιαστής Μόδας Κριστιάν Ντιόρ

Ο Κριστιάν Ντιόρ (Christian Dior) (21 Ιανουαρίου 1905-24 Οκτωβρίου 1957) είναι Γάλλος σχεδιαστής μόδας από τους σημαντικότερους στην ιστορία της παγκόσμιας μόδας. Γεννήθηκε στην Γκρανβίλ της Νορμανδίας. Το 1910 μετακόμισε με την οικογένειά του στο Παρίσι. Παρόλο που ήθελε να σπουδάσει αρχιτεκτονική ακολούθησε τις επιθυμίες των γονιών του να γίνει διπλωμάτης και σπούδασε στο *Ecole des Sciences Politiques* το διάστημα 1923-1926. Το 1927 εκπλήρωσε τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις. Το 1928 μαζί με τον φίλο του Jacques Bonjean και την οικονομική υποστήριξη του

πατέρα του άνοιξε μια μικρή αίθουσα τέχνης στην οδό de la Boetie με την επωνυμία *Galerie Jacques Bonjean*. Το 1931 πεθαίνει η μητέρα του και ο αδελφός του και η οικογένειά του καταστρέφεται οικονομικά. Κατόπιν όλων αυτών των γεγονότων αναγκάζεται να κλείσει την γκαλερί του. Η καριέρα του άρχισε την δεκαετία του 1930 όταν αποφάσισε μετά από παρότρυνση του φίλου του Jean Ozenne να πουλήσει σχέδιά του σε διάφορους οίκους μόδας υψηλής ραπτικής. Κάποια από τα σχέδια του αγοράστηκαν και από την γνωστή κατασκευάστρια καπέλων Agnes. Εκείνη την εποχή γνωρίζεται και με τον Robert Piguet όπου αγοράζει μερικά σχέδιά του και κάποια δημοσιεύονται στην εφημερίδα *Le Figaro*. Όταν το 1938 ο Piguet άνοιξε τον δικό του οίκο υψηλής ραπτικής εργάστηκε εκεί ως σχεδιαστής. Δυστυχώς η συνεργασία τους διακόπηκε το 1939 όταν άρχισε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος οπότε και κατατάχτηκε στον στρατό για να πολεμήσει.

Παρέμεινε στο χώρο της τέχνης κι έπιασε δουλειά ως σχεδιαστής στους οίκους υψηλής ραπτικής του Ρομπέρ Πιγκέ και του Λισιέν Λελόνγκ.

Μετά τον πόλεμο άνοιξε τα δικά του φτερά, με τη βοήθεια του βιομήχανου υφασμάτων Μαρσέλ Μπουσάκ. Τον Δεκέμβριο του 1946 έγιναν με λαμπρότητα τα εγκαίνια του οίκου του στο Παρίσι και στις 12 Φεβρουάριου του 1947 πραγματοποίησε την πρώτη του επίδειξη.

Γνώρισε αμέσως μεγάλη επιτυχία με τη δημιουργία ενός καινούργιου στυλ, που ονομάστηκε «New Look»: στρογγυλοί ώμοι, στενή μέση, φαρδιές μακριές φούστες και γόβες με ψηλά μυτερά τακούνια. Η πρότασή του έφερε επανάσταση στο ντύσιμο των γυναικών και βοήθησε να ξαναγίνει το Παρίσι η πρωτεύουσα της μόδας. Εκτός από τις δημιουργίες υψηλής ραπτικής, ο Ντιόρ ασχολήθηκε με την παραγωγή ετοιμών ενδυμάτων και αξεσουάρ. Το 1947 λάνσαρε στην αγορά το πρώτο του άρωμα με το όνομα Miss Dior.

Ο Κριστιάν Ντιόρ έφυγε ανεπάντεχα από τη ζωή στις 24 Οκτωβρίου 1957, σε ηλικία 52 ετών. Έπαθε καρδιακή προσβολή την ώρα που χαλάρωνε σε σπα στο Μοντεκατίνι της Ιταλίας. Το μοιραίο προήλθε από ένα ψαροκόκαλο που του έφραξε τον λαιμό, όπως είναι η επίσημη εκδοχή ή από στρες μετά από έντονη χαρτοπαιξία. Το κοσμικό Παρίσι βούιξε, ότι ο θάνατος τον βρήκε κατά τη διάρκεια μιας έντονης ερωτικής συνεύρεσης με δύο νεαρούς. Την εποχή του θανάτου του ο Κριστιάν Ντιόρ είχε επίσημη σχέση με τον εικοσιεπτάχρονο γαλλοαργερινό τραγουδιστή Ζακ Μπενιτά.

Η ανάπτυξη του οίκου Ντιόρ συνεχίστηκε και μετά το θάνατο του δημιουργού του, με επικεφαλής σχεδιαστές, διαδοχικά, τους Υβ Σεν Λοράν, Μαρκ Μποάν Τζιανφράνκο Φερέ και Τζον Γκαλιάνο.

Βιογραφικά Σχεδιαστών Μόδας

Ο Ζαν-Πολ Γκοτιέ (γαλλ. Jean-Paul Gaultier) γεννήθηκε στις 24 Απριλίου 1952 στο Παρίσι. Μαθήτευσε στις αρχές της δεκαετίας του 1970 στους οίκους Ρατου και Πιέρ Καρντέν. Δημιούργησε την πρώτη του κολεξιόν ετοιμοφόρετων ενδυμάτων το 1976. Εδραίωσε τον μύθο του enfant terrible της μόδας, με τη δουλειά του που ισορροπεί, μεταξύ του ριζοσπαστικού και του συμβατικού.

Τον κορσέ, το πιο απλό και παραδοσιακό εσώρουχο, το μετέτρεψε σε προκλητικό εξωτερικό ένδυμα και συνετέλεσε στο να γίνει αποδεκτό το τατουάζ από τις μάζες.

Εισήγαγε τις φούστες για άνδρες.

Επίσης ο Ζαν-Πολ Γκοτιέ είναι λάτρης της «οριζόντιας ρίγας» στα ρούχα την οποία χρησιμοποιεί κυρίως στις ανδρικές του συλλογές.

Καθιέρωσε την εμπορική σειρά Gaultier(1988), σχεδίασε για τον κινηματογράφο και συνεργάστηκε με διάσημους καλλιτέχνες, όπως η Μαντόνα και η Ριάννα .

Ο Γκοτιέ μεταφέρει στην πασαρέλα τη μόδα του δρόμου, σε συνδυασμό με στοιχεία που σοκάρουν, όπως ο ασαφής καθορισμός του φύλου, της φυλής και της σεξουαλικότητας, με μοντέλα ασυμβίβαστους ή «αληθινούς» τύπους.

Το 1997 μεταπήδησε στην υψηλή ραπτική, κάνοντας επιδείξεις στο Παρίσι.

Ο Ρικάρντο Τίσι σχεδιάζει για τη Nike

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής του οίκου Givenchy συνεργάζεται με το brand για τη δημιουργία μιας sporty συλλογής.

Οι λάτρεις του σπορτίφ λουκ έχουν κάθε λόγο να χαίρονται. Ο Ρικάρντο Τίσι λανσάρει μια limited edition κολεξιόν για λογαριασμό του διάσημου αθλητικού brand. Η σειρά Nike RT θα κάνει το ντεμπούτο της την άνοιξη και θα περιλαμβάνει παπούτσια και μπλούζες με το χαρακτηριστικό ανατρεπτικό ύφος του Ρικάρντο Τίσι.

Τα κομμάτια θα είναι διαθέσιμα στα καταστήματα αλλά και το online shop του label. Αυτή δεν είναι η πρώτη φορά που ο σχεδιαστής ενώνει τις δυνάμεις του με μια εμπορική μάρκα streetwear, αφού στο παρελθόν είχε δουλέψει για την Converse.

Μόδα και Οικολογία

Η οικολογική μόδα συνοδεύει την ενδυμασία από την αρχή της εμφάνισής της. Το πρώτο ένδυμα προήλθε από δέρματα ζώων. Αργότερα προστέθηκε χρώμα με τη χρήση χρωστικών φυτικών ινών. Η παράδοση αυτή και πρακτική συνεχίστηκε κατά τη διάρκεια αιώνων ώσπου η βιομηχανική επανάσταση οδήγησε στο να απομακρυνθούμε από την οικολογική διάσταση των ρούχων, καθώς οι βιομηχανίες άρχισαν να δημιουργούν τεχνητές ύλες, συνθετικά και νάιλον υφάσματα.

Ωστόσο, τη μετα-βιομηχανική εποχή ο παράγοντας οικολογία, κάνει την εμφάνισή του και στο χώρο της μόδας μετά από επτά δεκαετίες. Έτσι χρησιμοποιούνται υλικά και υφάσματα σύμφωνα με τα πρότυπα της βιολογικής γεωργίας. Τα ενδύματα κατασκευάζονται από βαμβάκι, μαλλί, μετάξι από σόγια, κάνναβη, γιούτα (φυτικές ίνες), ραμί (ινδικό φυτό) ή μπαμπού. Η επεξεργασία των βιολογικών ρούχων γίνεται με τεχνικές φιλικές προς τον άνθρωπο και το περιβάλλον.

Χρησιμοποιούνται φυσικές-οικολογικές βαφές και ανακυκλώσιμα υλικά για τα φερμουάρ, κουμπιά και αξεσουάρ.

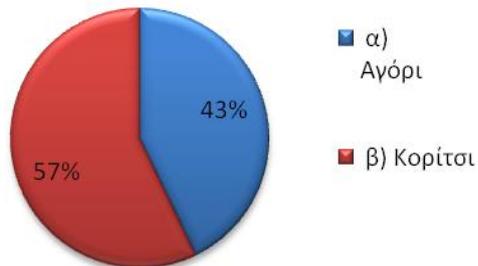
Με την επιστημονική τεκμηρίωση ότι τα συνθετικά υφάσματα μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα στον άνθρωπο, έγινε επιτακτική η ανάγκη της εμφάνισης οικολογικών ρούχων άλλα και άλλων προϊόντων, που επιβαρύνουν ελάχιστα το περιβάλλον.

Τα «πράσινα» υφάσματα:

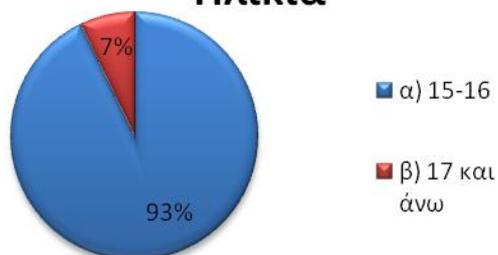
- ⇒ Διευκολύνουν τη δερματική αναπνοή
- ⇒ Δεν προκαλούν κνησμούς και αλλεργίες
- ⇒ Μας προστατεύουν από τους μύκητες και την ακτινοβολία
  - ⇒ Νιώθουμε όλα τα οφέλη της ίνας
    - ⇒ Είναι θερμορυθμιστικά
    - ⇒ Απορροφούν τον ιδρώτα
    - ⇒ Είναι πιο μαλακά

Ερωτηματολόγια της ομάδας πάνω στην μόδα.

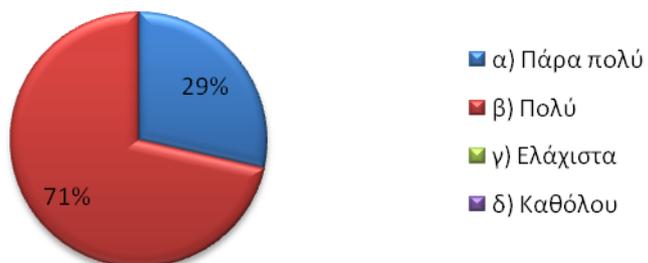
Φύλο

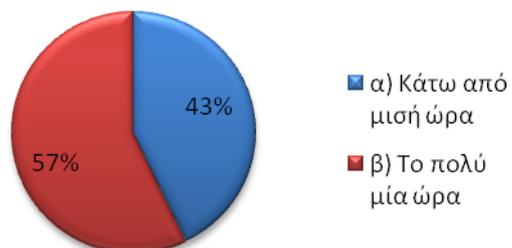
Ηλικία

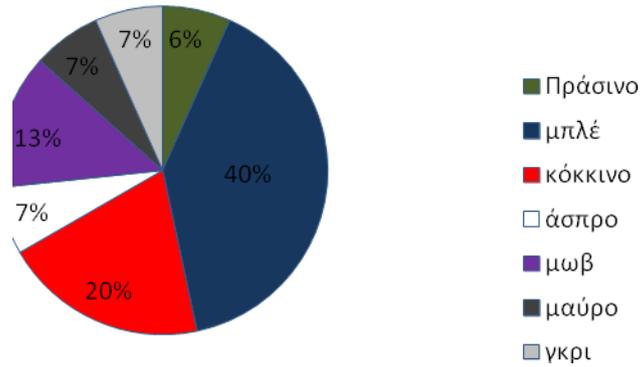
Ενδιαφέρον για ενδυμασία

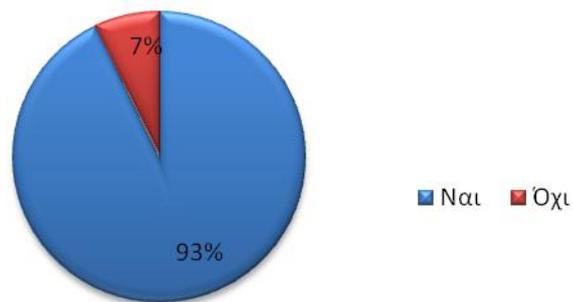
Ώρα ενασχόλησης με την εμφάνιση

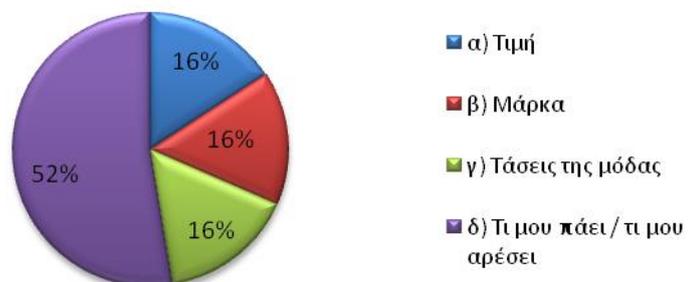
Αγαπημένο χρώμα

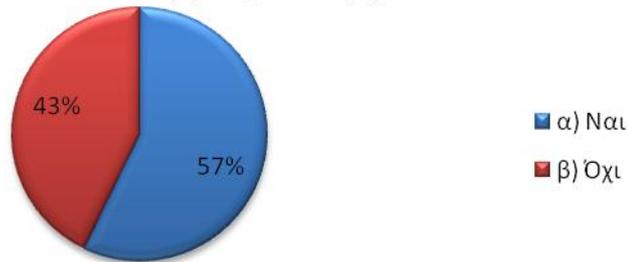
Προσωπικότητα - Ενδυμασία

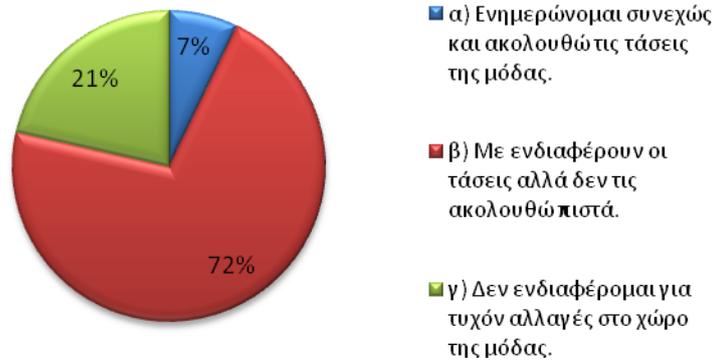
Κριτήρια επιλογής ρούχων

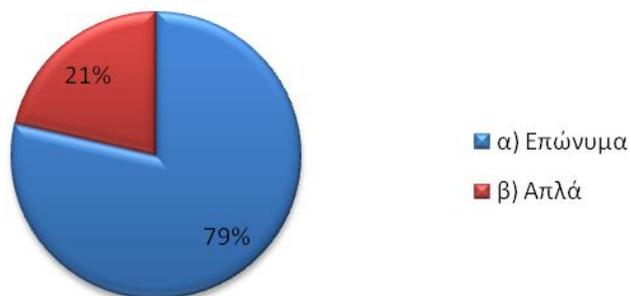
Shopping therapy

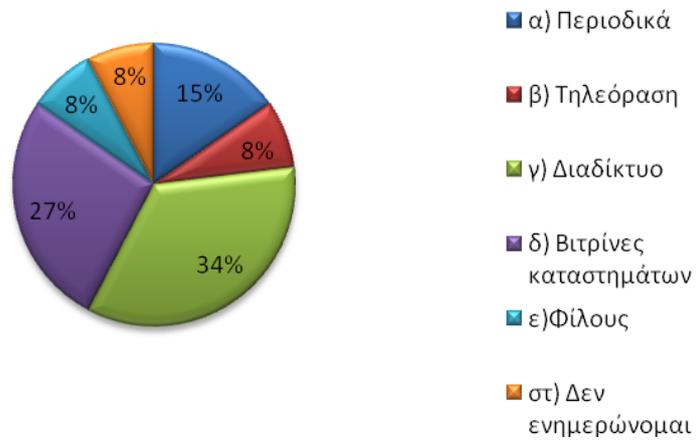
Σχέση με τις αλλαγές στον χώρο της μόδας

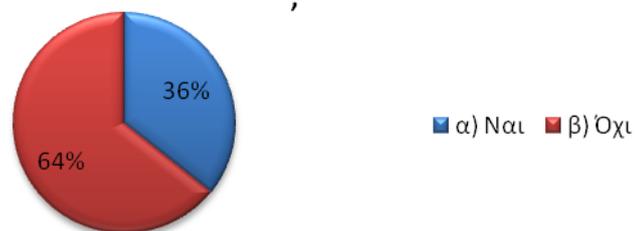
Επώνυμα ή απλά ρούχα

Τρόπος ενημέρωσης για τις τάσεις της μόδας

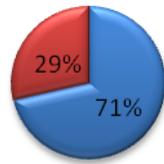
Θα φορούσες κάτι που δεν είναι στην μόδα ;

Αποτελεί κριτήριο ενταξης στην παρέα ο τρόπος ένδυσης κάποιου

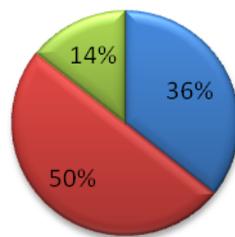

Επηρέασε η κρίση την ενδυμασία

■ α) Ναι ■ β) Όχι

Πόσα χρήματα ξοδεύεις για ρούχα

■ α) Ελάχιστα(0-30)€

■ β) Αρκετά(30-50) €

■ γ) Πολλά(50 € και άνω)

Συνεντεύξεις Αγοριών – Κοριτσιών

Κορίτσια σε Αγόρια

1.Θεωρείς πως είναι βασικό το να φοράς κολόνια όταν επρόκειτο να συναντήσεις μία κοπέλα;

Δε συνηθίζω να φοράω κολόνια, αλλά φοράω αποσμητικό καθημερινά.

2.Πόση ώρα χρειάζεσαι για να ετοιμαστείτε όταν έχετε κάποιο σημαντικό ραντεβού με μια κοπέλα;

Χρειάζομαι ένα μισάωρο για να ετοιμαστώ.

3.Σε πρώτο ραντεβού με κοπέλα, έχεις φορέσει φόρμα;

Ναι, συνήθως σε κάθε ραντεβού εάν δεν επρόκειτο για ένα "επίσημο" ραντεβού μας. Προτιμώ πιο πολύ την φόρμα από το τζιν γιατί με βολεύουν πιο πολύ.

4.Αν σου έλεγε η κοπέλα σου ότι κάποιο ρούχο σου δε την πολυαρέσει θα το ξαναφορούσες;

Όχι, θα το κατανοούσα και δε θα το ξαναφορούσα.

5.Εάν η κοπέλα σου ζητούσε να αγοράσετε κάτι κοινό (π.χ. μια μπλούζα), θα συμφωνούσες;

Αναλόγως αν μου άρεζε και μου πήγαινε θα συμφωνούσα να αγοράσουμε, αλλιώς όχι δε μου αρέσει ως ιδέα.

6.Σου αρέσει η κοπέλα να έχει στο σώμα της τατουάζ ή κάποια piercing;

Μου αρέσει μια κοπέλα να έχει:

- stretch
- piercing smile
- nose piercing

Αγόρια σε Κορίτσια

1. Πως αισθάνεστε όταν δεν βρίσκετε νούμερο σε ρούχα ή παπούτσια;

Είναι σαν να πας να φας προφιτερόλ και να σου κλέβουν την μπουκιά από το στόμα. Έτσι ακριβώς αισθανόμαστε!

2.Πόση ώρα χρειάζεστε για να προετοιμαστείτε για μια έξοδο με το αγόρι σας;

Σχεδόν 3 ώρες μαζί με το μπάνιο...!

3.Θα αλλάζατε τον τρόπο ενδυμασίας σε περίπτωση που δεν άρεζε στο αγόρι σας;

Ίσως κάποιες μικροαλλαγές για να μην έχει παράπονο...

4. Αν σας έκανε δώρο κάποιο ρούχο το αγόρι σας. Θα το επιστρέφατε πίσω σε περίπτωση που δεν σας άρεζε;

Θα βρίσκαμε οποιαδήποτε δικαιολογία ώστε να μην το φορέσουμε ή θα το φορούσαμε σαν πιτζάμα ή σπάνια όταν θα βγαίναμε με αυτόν ώστε να μην μας παρεξηγήσει.

5.Τι είδη ρούχων θα προτιμούσατε για δώρο επετείου;

Όχι εσώρουχα, γιατί δεν έχουν καλό γούστο.
Όχι κολόνια διότι σημαίνει χωρισμός. Οποιοδήποτε άλλο ρούχο.

Βιβλιογραφία

- Καφαντάρης Στέφανος, Ο ρόλος της εφοδιαστικής αλυσίδας στη γρήγορη μόδα, διαθέσιμο από την ιστοσελίδα <https://dspace.lib.uom.gr/handle/2159/14771>
- Tlife, Paris Fashion Week S/S 2015: Τι έδειξαν οι μεγαλύτεροι οίκοι για την επόμενη άνοιξη (part 1)! διαθέσιμο από την ιστοσελίδα <http://www.tlife.gr/Article/fashion-trends/0-15-67390.html>
- Project, Η ενδυμασία από τα τέλη του 15ου έως τις αρχές του 19ου αιώνα, διαθέσιμο από την ιστοσελίδα <http://slideplayer.gr/slide/1920000/>
- Γενικό Λύκειο Αρχαγγέλου, Η μόδα, διαθέσιμο από την ιστοσελίδα <http://alykarchangelos.blogspot.gr/p/blog-page.html>
- Μόδα και ιστορία, διαθέσιμο από την ιστοσελίδα <http://readingandwritingtexts.pbworks.com/w/page/48154035/%CE%9C%CF%8C%CE%B4%CE%B1%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1>
- Πανηγυράκης Γεώργιος, Η σημασία των τάσεων της μόδας των χρωμάτων, οι κύκλοι ζωής τους και η έγχρωμη διαφήμιση, διαθέσιμο από την ιστοσελίδα http://digilib.lib.unipi.gr/spoudai/bitstream/spoudai/575/1/t34_n2_340to360.pdf
- Project, 8^ο ΓΕΛ Πάτρας, Τα ρούχα μας αυτοί οι άγνωστοι, διαθέσιμο από την ιστοσελίδα <http://www.slideshare.net/notasiako/ss-11537182>
- Λέξεις Μουσικής και Λόγου, Νέοι και μόδα, διαθέσιμο από την ιστοσελίδα http://lexeismousikis.blogspot.gr/2013/03/blog-post_456.html
- Σκαρπέλη Χριστίνα, Όταν η μόδα αντίκρισε την τέχνη, διαθέσιμο από την ιστοσελίδα http://christinaskarpeli.blogspot.gr/2011/01/blog-post_16.html
- Κουλούρη Χιστίνα, τι είναι μόδα τελικά, διαθέσιμο από την ιστοσελίδα <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=140241>
- Anthropolegia.com, Συμβολισμοί , Ερμηνεία χρωμάτων, διαθέσιμο από την ιστοσελίδα <http://www.anthropoleia.com/color.asp?ftcd=4>